

# לקראת שבת מלכתא



חלפו כמה דקות והחשמל נדלק, ויהי אור. רבינו נבהל מאוד, התיישב על כסאו, ולא רצה לקדש על היין. בתחילה אמרו לרבנו שהיה כאן חשש פיקוח נפש, אבל הוא סירב לקבל את התשובה והוסיף לומר בחשש ובמורא, כי חלילה יכול לצאת מה'טיש' הזה מכשול גדול, שיבואו לטעות שמותר לומר לעכו"ם להדליק את החשמל עבור ישראל

## תלמידים מספרים על ה'שבת' במחיצת האדמו"ר מסקולען זצוק"ל



צילום: שמואל לענטשעווסקי. א בליק

"אָת שַׁבַּתִּי תִשְׁמְרוּ" (ויקרא י"ט, ל')

לטובת השבת. השיבו רבנו: ומה אכפת לך שאני מתחיל בהכנות לשבת קודש כבר החל ממוצאי שבת?  
 הרב מנחם זאב שטרן שליט"א ר"מ ביישיבת 'דרכי חיים-צאנז' בי-ם: זוכר אני את אותה שבת רבת משתתפים כאשר שהה רבנו במנצ'סטר והוא התלווה אליו במסעו. אלפי יהודים, נתיני הממלכה הבריטית, התכנסו לחסות בצילא דמהימנותא בסעודת המלווה מלכה הרבתית. רבינו דיבר אז מכאב לבו וייסר את קהל שומעיו באומרו:

"אלפי יהודים הגיעו הנה לקבל פניי ולכבדני. אולם דעו גם דעו שלא אותי מוטל עליכם לכבד כי אם את כל אותם משולחים רבים

"מנהג קבע רבנו לעצמו- מסר לנו הגה"צ רבי חיים דוב שטרן שליט"א רב דחסידי סקולען בארה"ק- לעשן סיגריה במוצאי שבת קודש. היו אלה רגעים שמירים וידוע היה שזה המגיש לרבנו את הסיגריה זוכה לראות ישועות שלא כדרך הטבע. רבנו היה מעלה עשן כשכל כולו דביקות ושרעפים ומפיו היה מתנגן נעימת הניגון 'סאל אה קאקאש' של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע, הנעימה בלבד ללא התיבות. רבינו הסביר את מנהגו הזה הנוגז בביאורו של האור החיים' הקדוש המבאר מדוע מכנה הכתוב את שמירת השבת- 'לעשות' את השבת, לכאורה מה עשייה יש בשמירת השבת, הלא שבת היא עניין של שמירה בלבד, של שב ואל תעשה ולא של קום ועשה, ומחדש ששבת שונה היא מיתר המצוות כאשר עצם שמירת השבת נחשבת לו לאדם כמעשה, מאחר ובאה עבירה לידו ולא עבר הריהו כאליו 'עשה' וקיים בפועל את השבת. חתם רבנו: היות ואני איני עושה כל מלאכה בשאר ימות השבוע, על כן מעלה אני עשן במוצאי מנוחה על מנת להבדיל בין החול ובין הקודש ועל מנת ששמירת השבת אכן תיחשב אצלי כעשייה בפועל.

בני הרב אליעזר זוסיא שליט"א, שמע הסבר זה מפי הקודש ושאל את רבינו: אם משום הא היה צריך הרבי להעלות עשן בהדי פניא דמעלי שבתא, שכן עצם הפסקת העישון תהיה כפרישה ממלאכה

שגם אצלו כבה החשמל, הדליק את החשמל לעצמו וכך גם נהיה אור גם כאן. רבנו נרגע לשמע הדברים, אבל הביע חששו שהקהל הגדול שנמצא כאן אינו יודע על כך, ויכול להיות מזה מכשול חמור. 'חייבים להכריז על כך', אמר רבנו וביקש מהרב מטשאבא להודיע לציבור.

"ואכן, הרב מטשאבא נעמד על רגליו והכריז בקול: 'מורי ורבותי! כולם יודעים שאסור לומר לגוי להדליק חשמל עבור ישראל, אבל כאן הגוי הדליק לעצמו ואין חשש אמירה לעכו"ם'. רבנו ישב והקשיב לדבריו בקורת רוח, וכשסיים אמר לו: 'טשאבא רב! יתכן שלא כולם שמעו את הדברים, אנא תחזרו עליהם פעם נוספת...' רק לאחר שההכרזה נאמרה פעמיים, התרומם רבנו מכסאו והמשיך בעבודת הקידוש באש להבה".

## כאכילתכם כן עבודתכם

זהירותו המופלגת של רבנו באכילה לגבוה, היתה לשם דבר בכל מקום, וגם לגבאים היתה זו עבודה מיוחדת לשמור על כל כללי החומרות הרבות שנהג רבנו בענייני אכילה. "רבנו הקפיד מאוד שיפתחו את כל הבקבוקים לפני שבת", מספר ר' חיים מאיר פרומביטש. "אירע פעם שהייתי עם רבנו בלוס אנג'לס לטובת מוסדות 'חסד לאברהם', והיות שביום שיש הייתי עסוק מאוד עד למעלה ראש, נזכרתי דקות ספורות לפני עריכת השולחן הטהור שלא פתחתי את בקבוקי הסודה לפני שבת..

"כל מי שזכה להיות במחיצתו של רבנו בשולחן הטהור, זוכר היטב שמחמת קושי בליעת המאכלים, הוא שותה סודה כמעט אחרי כל דבר שהכניס לפיו, כדי שהשתייה תחליק את המאכל לבית הבלעיה. ידעתי שהשתייה נחוצה לרבנו ביותר ולכן נהגתי היתר לעצמי לפתוח את הבקבוקים עכשיו תיכף ומיד, טרם ייכנס רבנו לעריכת השולחן. והנה, רבנו מתחיל לאכול את הדגים ואני מוזג כוס עם מי סודה, אבל רבנו לא נוגע בכוס... אני עומד מן הצד ומשתומם לנוכח המראה, בפרט שראיתי שרבנו ממש נאבק עם המאכלים כדי לבלועם, אך לא יכולתי לעשות מאומה.

"לפתע, תפס רבנו את הכוס בידו ונגע בה שוב ושוב, אבל כעבור מספר שניות, עזב את הכוס והמשיך לאכול הלאה. וכאילו שלא היה די בכך, סימן לי רבנו בידו לגשת אליו ושאל אותי בלחשיה: 'זאג נא, מהאט געפענט די פלענער פאר שבת?!' (אמור נא, האם פתחו את הבקבוקים לפני שבת?!)..."

ראיתי בחוש איך מן השמיים הכניסו בו כוח מיוחד להרגיש על דברים שנעשו שלא על פי דעתו, שלא ייכשל צדיק זה בדבר שהצטער עליו".

(מתוך 'המבשר' ערב שביעי של פסח תשע"ט)

המגיעים מארץ הקודש, אותם תכבדו ביתרת הכבוד. האמינו לי, אילו הייתם יודעים כמה אתם 'מקבלים' מהם כשהם מזכים אתכם במצוות הכנסת כלה, אילו הייתם יודעים עד היכן הדברים מגיעים, הייתם רוצים לקבל פניהם ביקר עוד בשדה התעופה!"

הוא היה אומר: "ישנו מי שחושב ש'דביקות' משיגים כאשר יושבים עטופים בטלית ותפילין ומנערים את הראש בהתלהטות מצד לצד. לא כן, הרבה יותר דביקות משיג אדם כשהוא רוחץ את בנו הקטן בערביו של יום, שכן חכמינו ז"ל לימדו אותנו ש'לדבקה בו' מקיימים על ידי התדבקות בדרכיו- מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון, אף אתה חנון. וכשאדם מתמלא רחמים ומטפל ורוחץ את בנו, הוא מתמלא בדביקות לקונו!"

## יראת ד' אלמדכם

הרה"ח ר' ישע' קרויס שליט"א מקורב רבות בשנים אצל רבנו, פותח במעשה הפלא ופלא, על זהירותו של רבנו בחשש חילול שבת על ידי אמירה לנכרי: "היה זה בפעם הראשונה שרבנו נסע ללונדון בשנה הראשונה להנהגתו, שנת תשמ"ג. בואו של רבנו ללונדון לראשונה כרבי חדש עורר הדים רבים והמונים נאספו לבילי שבת קודש באולם בו נערך השולחן הטהור. רבנו החל לומר את הזמירות בהתלהבות עצומה כדרכו בקודש, אך לפני הקידוש כבה החשמל בכל האזור, חושך ואפילה עד שלא ראו זה את זה. רבנו דווקא נהנה מכך, כי לפני נסיעתו ללונדון אמר לנו, שהנסיעה הזו קשה לו מאוד משתי סיבות: הוא הרי מקפיד מאוד שלא לאכול אצל זרים ויכול להיות מכך שפיקוח דמים שיבוא לבקר בבתי של אחרים ולא יאכל אצלם כלום, וגם שהרי כולם הכירו את אביו הק' זי"ע כצדיק אמת, ועתה יחשבו בתמימות שגם הוא צדיק כמו אביו, והרי אסור לרמות אנשים..."

"ממילא, עתה שנהיה חושך סמיך ולא יכלו לראות את רבנו כלל, שמח רבנו כמוצא שלל רב והורה בתקיפות שלא להדליק את האור בשום פנים ואופן, בפרט שאצל אביו הק' הקפידו מאוד על אמירה לעכו"ם. הרב מטשאבא זצ"ל שהתגורר בלונדון באותם ימים, עמד לצידו של רבנו ולחש לו שהרי בלאו- הכי לא יצייתו לדבריו, אבל רבנו התעקש שלא ידליקו בשום אופן. חלפו כמה דקות והחשמל נדלק, ויהי אור. רבנו נבהל מאוד והתיישב על כסאו, ולא רצה לקדש על היין. בתחילה אמרו לרבנו שהיה כאן חשש פיקוח נפש, אבל רבנו סירב לקבל את התשובה והגבי בביטול: 'יייס איך וואס, פיקוח נפש'... והוסיף לומר בחשש ובמורא, כי חלילה יכול לצאת מ'הטיש' הזה מכשול גדול, שיבואו לטעות שמוותר לומר לעכו"ם להדליק את החשמל עבור ישראל.

'משראו בכך, ניגשו לרבנו וספרו לו, שהגוי מתגורר כאן בבניין והיות

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

# פעם שוחח הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בישיבת "קול תורה" אודות ל"ו הצדיקים הנסתרים שבכל דור, ואמר: "כסבורים אתם שהצדיק הנסתר חייב להיות סנדלר עני המתגורר בפאתי העיירה? הלא הצדיק הנסתר הגדול בדורנו הוא ראש ישיבת פוניבז', מרן הגרא"מ שך"

מרן הגרא"מ שך זצ"ל על האחריות ורגש הערבות

"וְיִרְאֶת מְאֹלָקִיךָ" (י"ט י"ד)



ואמר מרן זצ"ל: הרי זה מבהיל על הרעיון! הגע בעצמך, הגאון הקדוש, שגדלותו בתורה היתה כאחד הראשונים כמלאכים-שגדולי עולם עמדו באימה ובריאה על סף חדרו כדי שיפשוט להם ספקותיהם בכל התורה כולה, בנגלה ובנסתר- שמהיותו בן ארבעים לא יכול היה להעלות דבריו על הכתב אף ברמז מפני נביעת מעינות חידושי- "ירד מן ההר אל העם" ואמר שיעור משניות ואגדות ליהודים קשיי יום המתקשים אף בהבנת הפשט!

הגאון הקדוש- שכל דקה עבורו היתה יקרה מפז- שלא ישן אלא כשעתיים ביממה- שכאשר באה אחותו לבקרו שאל קצרות בשלומה ואמר שימשיכו שיחתם בעולם העליון משום שכאן אין לו פנאי- הקדיש שעה תמימה כדי ליקר בעיני פשוטי העם את לימוד התורה!

כמה מחייב הדבר כל בן תורה לחוש אחריות ורגש ערבות. לדאוג להמון העם ולרדת 'מן ההר אל העם'!...

הקדושה, הסבירו רבותינו, מוצפנת היא. "בקרוב קדושים" תתרונו. וכשאלת הגמרא: "קדוש הוא, מנא ידעה?" (ברכות י"ב). ופעם שוחח הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בישיבת "קול תורה" אודות ל"ו הצדיקים הנסתרים שבכל דור, ואמר: "כסבורים אתם שהצדיק הנסתר חייב להיות סנדלר עני המתגורר בפאתי העירה? הלא הצדיק הנסתר הגדול בדורנו הוא ראש ישיבת פוניבז',

סח מרן זצ"ל: בצעירותי, שוחח עמי זקן אחד אודות אחד מגדולי הרבנים בדור, פוסק נודע לתהילה, ואמר: "חידיו למדנו בצעירותנו בישיבתו של הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל בעיר קראסון שבפלך קיוב. ושם עמנו נער אחד שנפשו חשקה בתורה, אבל מוחו אטום היה ותפיסתו איטית להחריד, והיה מיגע את כל בני הישיבה ומבקש שיבינוהו פשט בכל סוגיא, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכולם נלאו ממנו. רק אני ריחמתי עליו, והשבתי לשאלותיו. אבל טרחתו היתה ללא נשוא, משום שכאשר הבינוהו שורה אחת היה מבקש להבינו את השורה הבאה. ולא להניח לי ללמוד. פקעה סבלנותי, ובקשתיו שניחני לנפשי. הלך ממני בפחי נפש, וכליותי יסרוני. הבטתי לראות מה יעשה ואל מי יגש. מסתבר שכולם כבר דחוהו לפני. ראיתיו יושב בפינת בית המדרש. כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק, וקרבתו בלאט לראות מה הוא לומד. ראיתיו רוכן על הסידור הפתוח בברכת "אהבת עולם", ושמעתי מתייפח בבקשת "ותן בלבו בינה". הבנתי שמבקש הוא רחמים שלא יצטרך עוד לבריות, וה' יפקח עיניו במאור תורתו. נכמרו עליו רחמי והושבתיו לצדי, שישאל כל חפצו. וסיים אותו זקן: וזה הוא אותו רב גאון ופוסק הלכות- איפה הוא, ואיפה אני..."

סח מרן זצ"ל לנכדו, הרב אשר ברגמן שליט"א: פעם בחוץ לארץ הלכתי לומר 'תשליך' בראש השנה ליד הנהר, והיה זה ממש ליד גבול תחום שבת. לפתע נשבה רוח חזקה, והעיפה כובעו של אחד המתפללים אל מחוץ לתחום שבת. ראיתי שהוא מהסס לרגע, רץ במהירות והרים את הכובע.

ואמר מרן: זה שהוא היסס, התלבט, ניחא. זה שיצרו גבר עליו, ניחא. אבל מדוע רץ במהירות והרים בחטף? אין זאת אלא שחשב שהוא מרמה את הקדוש ברוך הוא. חשב שלא יבחין בו באותו הרף עין...

על רגש הערבות סח מרן זצ"ל, שבעת היותו בוויילנה במלחמת העולם הנוראה ראה בפנס הקהילה, שהגאון מוילנה היה המייסד של חברת המשניות, חברת ש"ס וחברת 'עין יעקב', ללמוד אגדות לבעלי בתים העמלים למחיתם- ולא זו בלבד, אלא שאמר בעצמו את השיעור הראשון כדי למשוך ליבם שיבואו לשיעור.

# הוא היה אז יותר מבן תשעים - ונכדו אמר לו: אולי נלך ביחד להתפלל במקומות הקדושים... והשיב לו ה"שבט הלוי" "אין לי זמן!" והרהיב נכדו ושאל: מה הפירוש ש"אין לך זמן", והלא הסבא כבר למד את כל התורה כולה!...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד  
על הליכותיו של מרן בעל ה"שבט הלוי" זצוק"ל

"קדושים תהיו" (ויקרא י"ב)



פעם אחת - מספר האדמו"ר מקאסוב שליט"א - הוא שהה אצל זקנו הגדול בעל "שבט הלוי" - והוא היה אז יותר מבן תשעים - ובאמצע שיחתו עמו אמר לו: אולי נלך ביחד להתפלל במקומות הקדושים... והשיב לו ה"שבט הלוי" "אין לי זמן!" והרהיב נכדו הנ"ל עוז, ושאל את זקינו בתימהון: מה הפירוש ש"אין לך זמן", והלא הסבא כבר למד את כל התורה כולה!...

הביט עליו זקנו בעל "שבט הלוי" בעיניו הטהורות ולא התווכח איתו... ואז אמר לו דבר נורא, ובדבריו אלו ראו באמת מה שעל לבו, וכה אמר לו: לא טוב ולא כדאי לצאת החוצה אל הרחוב כשאין צורך גדול בכך, כי ראייה אחת שאינה טובה יכולה לקלקל את כל עבודת ימי חייו של האדם!...

פלאי פלאים! יהודי גדול בישראל - בגיל מעל תשעים - והוא מפחד לצאת החוצה לרחוב! האם חידוש הוא שעצם מציאותו משפיע ראת שמים על כל העומדים סביבו!...

וכה היה ה"שבט הלוי" זצוק"ל מלמד גם את אחרים, לעתים קרובות היו מבקשים ממנו שרוצים לבוא אליו עם בחור בר מצוה להניח תפילין, אם האדם היה דר בריחוק מקום, היה מגיב לבקשתו לבוא

כל אלו שזכו לחסות ולהסתופף בצילו של מרן בעל "שבט הלוי" זצוק"ל, הרגישו בעמקי לבם שהוא משפיע ומקרין עליהם קדושה ויראת שמים - בעצם מציאותו, גישתו, צורתו המאירה, עיניו הבהירות והזכות - בזה השפיע על כל סובביו דרגה עצומה של יראת שמים.

וכבר הזכרתי בנעילת החג של פסח, שזיכתי להתפלל עם בעל "שבט הלוי" זצוק"ל את תפילת מנחה של ערב יום הקדוש, וכל עת התפילה עמדת בתוך ד' אמותיו - הלא הוא ה"ד' אמות של הלכה" - וכידוע שהרה"ק מבעלזא ז"ע אמר על בעל "שבט הלוי" זצוק"ל עוד בצעירותו: היכן יש לנו בזמנינו ה"ד' אמות של הלכה" - ואמר בלשון קדשו - היכן שהרב ואזנר נמצא שם זה ה"ד' אמות של הלכה... עכ"פ זיכתי לעמוד בעת התפילה לידו ממש, וראיתי את עבודת הקודש שלו מקרוב - אצלו היו יכולים לראות בחוש מהו "כעבדא קמי מלכא" - התפילה שלו היתה ברצינות מיוחדת, ובהשתפכות הנפש מופלאה ביותר - ברם היא היתה גם בשלוות נפש עצומה - נשתוממתי לראות איך יהודי בקנה מופלגת, בגיל של למעלה ממאה ואחת, עומד בניהיחוא ליד העמוד תפילה שלו לבד - מתפלל ככובד ראש את תפילת מנחה הארוכה של ערב יו"כ, הפנים שלו אינן זזות ממקומו, והוא אינו מגביה את עיניו, רק מסתכל בתוך הסידור כל הזמן - אינני יכול להעיד על עצמי שבתפילת מנחה הזו לא הסתכלתי באמצע התפילה מחוץ לסידור, אבל אין לי חרטה...



והנה כשנתבונן בעצמנו איך מגיעים לכוז דרגה של יראת שמים כמו שהיה לבעל "שבט הלוי" זצ"ל, שבעצם מציאותו היה מסוגל להשפיע יראת שמים לכל הסובבים אותו, אני רוצה לומר דבר נפלא ששמעתי מנכדו היקר והחשוב ידידי מנעורי ש"ב כ"ק האדמו"ר מקאסוב שליט"א, דהנה זקנו בעל "שבט הלוי" לא היה מעולם מאלו האנשים אשר רגילים לנסוע ולהתפלל על הציונים והמקומות הקדושים - כל ער"ח או עשרת ימי תשובה וכדומה - הוא היה הולך רק מביתו לשיבה או לביהמ"ד וחוזר ותו לא מיד.

# ההלם היה מוחלט, הבחורים כולם נבהלו למראה הזלזול הנורא. ראש הישיבה עצמו עצר בפתאומיות את מהלך השיעור, פניו האדימו כשהרים את אותו אווירון נועז וחוצפני בידיו, ודרש בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהבחור שהעיף אווירון זה, יקום בבקשה ויצא מבית המדרש מייד!!!

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א עם סיפור מדהים על מעשה אצילי של ר' נחמן גלינסקי זצ"ל

ואהבת לרעה כמוך (ויקרא י"ט י"ח)



הרב נחמן גלינסקי זצ"ל, בנו של מגיד המישרים המפורסם הרב הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל (בעל מחבר ספרי 'מגיד'), נודע בימי בחרותו כאחד מטובי העילויים שבישיבה. פעם, בעיצומו של שיעור כללי שמסר ראש הישיבה לכלל בחורי הישיבה, נחת לו לפתע אווירון נייר על דוכנו של ראש הישיבה... היה זה אחד הבחורים, שהשיעור כללי לא היה בדיוק בראש מעייניו... וכדי להפיג את השעמום הכבד ואת הריקנות שבתוכו, שיחק באצבעותיו במשחק קיפולי נייר, ושלח את האווירון המזערי לכיוונו של חברו, אך לצערו המאוורר המקומי שינה את כיוון התעופה... הישר אל ראש הישיבה!

שנים רבות חלפו להן ביעף אחר אותו המעשה. לאחר שנפטר ר' נחמן, הגיע בבית המשפחה החשובה אדם בלתי מוכר, אשר חזותו מוכיחה עליו שהוא תלמיד חכם חשוב. הוא סיפר את טיב המעשה דנו, שהתרחש עם אביהם בעת לימודיו בישיבה.

עם סיום סיפורו, הוסיף בהתרגשות: "אני הוא אותו בחור סורר שהטיס את האווירון אל על... אין ספק שאם היו מגלים את זהותי, הייתי מגורש לאלתר מן הישיבה, כאשר בין כך ובין כך לא התמדתי בלימודי שם, בלשון המעטה... אולם מעשה גבורתו הגדול של אביכם, עוררו בליבי בימים שלאחר אותו מעשה רגשי אשמה, ורגשי התעוררות תשובה חזקים! בעקבות כך החלטתי לשנות את דרכי. לקחתי איפוא את עצמי בידים, והחילתי מאז להתעלות בתורה ויראת שמים בעקביות!

כיום, הנני משמש ברוך השם כראש ישיבה לכשבעים בחורים, וכל תורת שלי ותורתם של תלמידי - הכל נזקק לזכות מסירותו המדהימה של אביכם!!!"

ואהבת לרעה כמוך!

(מתוך 'טיב המעשיות' על חומש ויקרא)

ההלם היה מוחלט, הבחורים כולם נבהלו למראה הזלזול הנורא. ראש הישיבה עצמו עצר בפתאומיות את מהלך השיעור, פניו האדימו כשהרים את אותו אווירון נועז וחוצפני בידיו, ודרש בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, שהבחור שהעיף אווירון זה, יקום בבקשה ויצא מבית המדרש מייד!!!

פחד גדול נפל על בחורי הישיבה, ניתן היה לחוש את המתח באוויר, אך אף בחור לא זז ממקומו. הגאון ראש הישיבה לא ויתר, והוא חזר והדגיש שהוא לא ימשיך במהלך השיעור בשום אופן, עד שלא יקום אותו בחור ויצא החוצה!

באותן דקות קשות של חרדת הדיון, הבין היטב הבחור החסיד נחמן גלינסקי, מן העילויים שהשתתפו היטב בכל מהלך השיעור, לליבו ולנפשו של אותו בחור. מתוך סערת רגשי רחמנות קם לפתע ממקומו, ופסע החוצה בראש מורכן! לרווחתו של אותו בחור, ולפליאתם של כל הבחורים וראש הישיבה, לנוכח מעשה גבורה זה.

השיעור כללי הסתיים, כשרוב בחורי הישיבה וסגל צוות הרמ"ם והמשגיחים לא הצליחו לגלות את זהותו של אותו בחור מעופף הנידרות... גם נחמן עצמו לא ידע ולא ביקש לדעת מי היה אותו בחור.

# ראו רבותי, הזהרתים ואל תבואו אלי אחר כך בטענות. כל מי שסבור כי המעוות שינדב לישיבה ישמשו לו כפרה על חטאיו הגדולים או הקטנים - טעות גדולה היא בידו. בבקשה, אחים אהובים, אל תתנו לי כספים, תנו שמירת שבת, תנו כשרות

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל על יראת שמים אמתית



וְשִׁמְרֵתֶם אֶת חֻקֵי (ויקרא כ' ח')

רבינו פנה אל אחד מתלמידיו ואמר לו:

"הבט נא אל קרני השמש הזורחת על רצפת ההיכל, הבט גם אל הצל הסמוך ברצפה ואמור: מה ההבדל בין שני המקומות?"  
הסתכל התלמיד וענה: "בצל, נראית הרצפה נקיה מאוד... ואילו בשמש מבחינים בגרגרי אבק ובכל שריטה קטנה..."  
הסביר הרב: "כך הוא במועשי אנוש... אדם מדמה לנפשו כי סיגל הרבה מצוות ומעשים טובים אבל לאחר מותו כשיבוא לעלמא דקשוט, יבדקו את כל מעשיו מול האור העליון האמיתי, שהוא מאיר הרבה יותר לאין ערוך מאור החמה, ומי יודע מה יתגלה אז?..."

הייתי שיש בחשבוני סכום ניכר, מה מאוד הופתעתי כשהודיעוני פקדי הבנק כי אין בחשבון לזכותי אפילו אגורה אחת...  
וכמה מוסר השכל יש ללמוד מזה - הפטיר - הנה אדם מתהלך שלו ושאנן בעולם הזה, כשליבו סמוך ובוטח בוודאות גמורה, שיש בקרב יראת שמים, ומובטח לו שהינו בן העולם הבא. מה רב הטוב הצפון לו שמה בעד מעשיו הטובים - אך באמת מי יודע? הלא יתכן שיתברר אז, כי בהנאותיו מכבוד ומשאר תענוגים בהאי עלמא, הספיק האיש לנצל אל כל ה"יתרה" שנוקפה לזכותו והתרושש לגמרי?! גרוע מזה: יתכן מאוד, שבבוא שעתו להתייצב בפני בית דין של מעלה, יתברר שמלכתחילה היה חשבונו ריק מכל וכל?! והלא כך אמרו חכמינו זכרונם לברכה: "אל תאמן בעצמך..."

כשנסע פעם רבינו לחוץ לארץ להתרים עבור בניית ישיבת 'פורת יוסף', הוזמן לדרוש באחת הקהילות החשובות שחבריה נמנו עם התורמים החשובים לישיבה מימים רבים. ויהי בבואו אל בית הכנסת, התברר לו שחלק מהציבור אשר התאסף אינו מקפיד כראוי לשמור תורה ומצוות, אבל מכיון שנענים בעין אחת למגביות ומפזרים כסף רב לצדקה, הרשה לעצמו קודמו של רבינו בשורת הנואמים להרעיף עליהם ברכות ודברי חנופה בלי מעצור.  
מיד אחריו קם הרב, ושאל מנהמת ליבו הקרוע לגורים כי למשמע דברי רב זה חייבים בקריעה, בדיוק כמו בעת ששומעים דברי חירוף

פעם בשיחה תמך רבינו יתדותיו בפסקא אחרונה של הפרק השני במסכת אבות 'ודע שמתן שכרם של צדיקים לעתיד לבוא'. עמד ושאל מדוע באמת לא יקבל הצדיק את שכרו בעולם הזה?  
וישאל את משלו: היה אדם שעבד לפרנסתו בבתי הזיקוק לנפט הגולמי, מטבע הדברים מקום זה מלוכלך ברפש ומעלה צחנה וריחות לא נעימים. אדם זה רגיל היה לסיים את עבודתו בצהרי היום, ואחר כך פנה אל מעונו לסעוד אחרות צהריים על שולחן ערוך כדת... יום אחד בגלל ריבוי העבודה נאלץ האיש להישאר כל היום בבית הזיקוק, כיון ששמעו בני ביתו כי יאחר לשוב עמדו ואראו את מנתו והוליכו אליו שיאכל שמה. נענה ואמר להם: 'איך יערב לי האוכל פה, במקום מלא רפש וריחות? מוטב לי לרעוב עד הערב, וכשאחזור לביתי אתרחץ ואסעד פיתי בניקיון אצל השולחן'.

הנמשל: האדם בעולם הזה כשרוי בבתי הזיקוק, מקום מזהם בהבל וחומריות, איך יערב כאן לצדיק שכרו? מוטב לו להמתין עד שיבוא לעולם הבא, עולם שכולו טוב, ושם יזדכך ויטהר מטינופי העולם הזה, ושם ירחץ בנחלי אפרסמוון ויתענג עונג מלא על השכר שיקבל מבעל הגמולות.

פעם כשבא רבינו להגיד את השיעור בישיבת פורת יוסף, פתח וסיפר לתלמידיו:  
הבוקר הלכתי אל הבנק ככוונה למשוך סכום כסף להוצאות. בטוח

חלף קראו ושאלו למי מוכחים, ומדוע אין עושים את ברית המילה, התוודה האיש כי התחרט משום מה, וברצונו למסור את המילה למוהל אחר שהגיע כעת אל הבית, אך לא עמד לו האומץ להגיד זאת בפה מלא.

אמר לו רבי צדקה: "אי משום הא, אין שום סיבה להתמהמה, תוכל בלב שקט למסור לו את המצוה, כי אינני מקפיד כלל".

ושבו חלפו רגעים ארוכים, כשהקהל עומד וממתין לברית. התפלא רבי צדקה ושאל שוב מה מעכב כעת, השיבו זה במבוכה כי המוהל השני שבחר לעצמו שכח להביא עימו את כלי אומנותו, אולי יסכים רבי צדקה שישתמש הלה בכלים שלו. נענה רבי צדקה: "הריני משאיל לו את כלי ברצון גמור, ייקח וימול".

אחרי הברית יצא רבי צדקה לביתו, ועשה שוב רגלי את כל הדרך הארוכה מימין משה עד שכונת גאולה בליווי משמשו, ותוך הליכתם התפלא המלווה כיצד עבר הרב בשתיקה על התנהגות מחפירה כזאת, על החוצפה והתעוזה, לא די שהטריחו לעשות דרך ארוכה כל כך בחינם, אלא שעוד הרהיב עונו לבקש שישאיל להם את כליו, וטען שהוא לא היה משאיל במקרה כזה בשום אופן.

נתחייך רבי צדקה והשיב: "וכי לא ידעת, הנה אנוכי כבר זכיתי להכניס אלפי ילדים בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום, אבל אף פעם לא זכיתי לעשות המצוה באופן מושלם כמו שעשיתי היום, מי כמוני מאושר".

התפלא האיש שבעתיים, היום? הן היום לא עשה מר את המצוה כלל, כי אם מישוהו אחר.

הסביר לו רבי צדקה: כבר אמרו חז"ל (ברכות ו.) "חשב לעשות מצוה ונאנס, ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה", ובכן בכל פעם שאני מקיים מצות מילה, אף שהיא מצוה גדולה וחשובה מאוד, מכל מקום עלול שיתערבו בעשיית כל מיני פניות ונגיעות, מאחר שהקהל חולק לי כבוד, ומברכים אותי אחרי הברית, וקשה לעשותה בכוונה צרופה בלתי לה' לבדו, לא כן הפעם אשר לא מלתי בפועל, ואף אחד לא החזיק לי טובה ולא נתן לי כבוד, אלא רק בשמים החשיבו לי כאילו עשיתי את המצוה, אם כן תיזקף היום לזכותי מצוה זכה ונקיה מכל פניות ונגיעות, מצוה שכאילו נעשתה בשלמות מצות המילה יותר מכל הפעמים האחרות שמלתי בפועל.

(מתוך הגדה של פסח 'קול יהודה')

וגידוף, רחמנא ליצלן, באשר מדבריו עולה כאילו בזכות הכסף שיתרמו לצדקה ימוח להם הקדוש ברוך הוא על כל החטאים והעוונות, ואינו כן.

בהמשך דרש הרב לפנייהם באריכות רבה בדבריו פרט, עד כמה מקנא הוא בהם מחד גיסא, ועד כמה בוכה ליבו עליהם מאידך גיסא. מקנא אני בכם - הכריז בהתרגשות - שזיכתם להחזיק בעץ החיים היא תורתנו הקדושה ולתמוך בעוסקה העמלים בה בתוככי ירושלים. אבל ליבי בוכה עליכם - המשיך בתוכחה מגולה - אנשים בעלי לב חם הנכשלים באיסורי דאורייתא חמורים. אוי ואבוי, נכשלים בחילול שבת קודש, ששקולה כנגד כל התורה, נכשלים במאכלות אסורות, נכשלים בטהרת המשפחה, היש מכאוב כמכאובי?!

כאן שינה את נעימת דיבורו והוסיף בתקיפות ובערנה: "ראו רבותי, הזהרתכם, כל האומר הקדוש ברוך הוא ותרו יוותרו חייו, ואל תבואו אלי אחר כך בטענות. כל מי שסבור כי המעות שינדוב לשיביה ישמשו לו כפרה על חטאיו הגדולים או הקטנים - טעות גדולה היא בידו. בבקשה, אחים אהובים, אל תתנו לי כספים, תנו שמירת שבת, תנו כשרות, תנו טהרת המשפחה.

אמרו: מעולם לא התרחש בקהל ההוא מעמד כזה של קידוש השם, הציבור יצא מכליו והתרגש עד כדי דמעות, האנשים הכפילו ושילשו את נדבותיהם לשיבת פורת יוסף פי כמה. ועיקר העיקרים, בגמר הדרשה נדחקו ובאו אליו רבים מתוך הקהל לבקש עצות ותיקונים האיך יעזבו דרכם ויטיבו מעשיהם.

סיפר רבינו על דודו הגאון רבי צדקה חוצין זצ"ל - ראב"ד ירושלים, שמלבד צדקותו וחכמתו כי רבה הצטיין גם בהיותו מוהל ותיק ומומחה, והכניס אלפים מילדי ישראל בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום, מבלי לקחת כל תמורה עבור טרחתו.

באחד הימים כשישב בירושלים, נכנס אדם להזמינו שיבוא ביום השבת הקרוב למול את בנו בביתו העומד בשכונת ימין משה למרגלות הר ציון, מהלך רב מאוד ממעונו של הרב ברחוב שטראוס, ומפני חיבת הקודש נעתר לו.

והנה הגיע יום שבת קודש, רבי צדקה הישיש יצא רגלי בליווי משמשו ללכת אל מקום הברית, במאמץ ניכר עשה את הדרך הארוכה הזו, ויהי בבואו כבר נאספו הקרואים, לפתע הבחין רבי צדקה שאבי הילד אינו ממוהר לכבדו במצוה של מילת בנו, והוא מתלחש כממתיק סוד עם אחד מחשובי הקהל, מכיון שעמדו תוהים באפס מעשה, והזמן

**\*4992 או 077-2222-666**



**קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת**

# השתוממתי, כי אנחנו לא מספיק מעריכים אותם. הם מסתובבים בינינו, לומדים איתנו בכוללים, מתפללים איתנו בבית הכנסת, עורכים קניות לצידנו במכולת השכונתית, אבל הם מרוממים, דרגה אחת מעל...

הרב ישראל ליוש עומד משתומם מול האברכים שנבחנים השבוע על 2430 דפי גמרא!! דפי גמרא בתוכנית 'קנין ש"ס' של דרשו



מנחות. אחד כותב ברייתא ממסכת עירובין, והשני מצטט את דברי האמורא בסנהדרין. ההוא נזכר בדיוק עכשיו בדרשה המוזכרת במסכת 'במות, וחבירו מחשבן עתה דין ממסכת כתובות... השתוממתי, כי לעניות דעתי אנחנו לא מספיק מעריכים אותם. הם מסתובבים בינינו, לומדים איתנו בכוללים, מתפללים איתנו בבית הכנסת, עורכים קניות לצידנו במכולת השכונתית, אבל הם מרוממים, דרגה אחת מעל... שיעור קומתם גבוה יותר... שיגם ושיחם - תורה... הבל פיהם - קדושה.

השתוממתי, כי פתאום הבנתי שמאחורי כל נבחן עומדת משפחה, שגם היא כמוותו מוסרת את נפשה כדי שאביהם יוכל לעסוק במשולש חייו ולהגיע להישגים כה גבוהים. ובתמורה לכך דמותו הענקית של 'אבא' מקרינה עליהם, ומרוממת אותם יחד איתו לפסגות הגבוהות.

באתי למבחן כדי לעקוב, לפקד, לבקר, לנהל, ויצאתי נפעם, מכבד, מעריך, מוקיר, וקד קידה של הכנעה בפני הצורבים, תלמידי חכמים מופלאים, העמלים על תלמודם בשקידה עילאית, בפשטות ובענוות חן האופיינית ללומדי התורה ההולכים בדרכה, ב'דרך ארץ' שקדמה לה.

אשרי מי שעמלו בתורה... אשרי הוריו... אשרי ילדיו... אשרי רעייתו... אשרי משפחתו...

בשבוע זה נערך מבחן קנין ש"ס 13, שבו מאות אברכים נבחנים על 2430 דפי גמרא!! כן, לא טעיתי, האברכים נבחנים במבחן בכתב, על 2430 דפי גמרא. ואני עומד משתומם ומתפעל. מבחן זה, הינו המבחן האחד לפני אחרון' בסדרת מבחני קנין ש"ס למחזור זה.

לטובת אלו שאינם בקיאים, נסביר מעט מהי תכנית 'קנין ש"ס'. מלבד המבחנים החודשיים שארגון 'דרשו' מקיים על שלושים דף בחודש, ומלבד המבחנים המסכמים שנערכים פעם בארבעה חודשים על מאה ועשרים דפים, ישנו מבחן נוסף המתקיים כל חצי שנה, ובו נבחנים בכל פעם מתחילת הש"ס, הוא אומר שבכל מבחן כמות הדפים עולה. במבחן הנוכחי ה-13, חברי 'קנין ש"ס' נבחנים על 2430 דפי גמרא.

חשוב לציין, שכדי להישאר בתכנית צריך להיבחן גם את כל המבחנים החודשיים והמסכמים, כך שחברי 'קנין ש"ס' משננים ונבחנים על כל דף כמה וכמה פעמים.

לכבוד התלמידי חכמים' השקדנים - חברי קנין ש"ס, אעתיק כאן את הגיגי ליבי שנכתבו אחר מבחן קנין ש"ס 12.

במבחן השנים עשר במחזור הנוכחי, מתוקף תפקידי כאחראי התוכנית, סירתי במוקדי המבחן, והשתוממתי...

השתוממתי, משום שלפתע עלה במחשבותי מי הם האנשים הרכונים על דפי המבחנים, וממלאים שאלה אחר שאלה. חשבתי על כך שאלו אברכים שעמלו בחצי שנה שקדמה למבחן על 2250 דף!!! האם אנו מעכלים את המספר, אלפיים... מאתיים... חמישים... דף!!! וכל זה בשעות בין הסדרים, מעבר לסדרי הלימוד הרגילים...

השתוממתי, כי הבנתי שהאברך שיושב אי שם בפינת בית המדרש ומקמט את מצחו כדי להיזכר בפרט נוסף מדברי הגמרא, סורק כעת במוחו דף אחר דף, רש"י ועוד רש"י, ומנסה להעלות בחכתו את התשובה הנכונה...

השתוממתי, כי חשבתי על עוצמת היקף הידיעות המתגלגלות כעת במוחם של כל כותבי המבחנים. ממסכת ברכות ועד מסכת



# "אתה נורמלי?" - פניו של עורך הדין סמקו בבת אחת, ושני ורידים התנפחו במצחו, "בכל רגע אמור הסוכן הפדראלי לחזור. הוא ייפגע מאוד מכך שלא המתנת לו, והסיכוי שתקבל את הגרין קארד שלך שואף לאפס"

הרה"ג ר' שלמה לוינשטיין שליט"א על העמידה בניסיונות וההצלחה



"וְשִׁמְרֶתֶם אֶת כָּל חֻקֹּתַי" (ויקרא י"ט ל"ז)

לפנינו מעשה שהיה, על עמידה בניסיון בדורנו, שהביאה לתשועה והצלחה גדולה:

הרב יחיאל בר לב מפתח תקווה נסע בבחורות לאמריקה. כדי להבטיח את עתידו הרוחני, קיבל על עצמו בהגיעו לשם שתי קבלות: האחת - שלעולם לא יסיר את הכיפה מראשו, והשניה - להקפיד על תפילה במניין שלוש פעמים ביום.

זמן קצר אחר הגיעו, הוצעה לו משרת הוראה בשיקאגו. הוא קיבל על עצמו את המשימה, וקצר הצלחות יפות. בכל זאת עדיין העיבה דאגה אחת על מצב רוחו - הוא טרם הצליח לקבל 'גרין קארד', כלומר: אישור שהייה חוקי בארצות הברית למשך תקופה ארוכה. רב בית הכנסת שבו התפלל, יעץ לו לפנות לחברת יא"ס, המתמחה בעזרה למהגרים. הוא יצר קשר עם אחד מעורכי הדין של החברה, וכעבור כמה חודשים הודיע לו הלה כי הצליח לקבוע עבורו פגישה עם סוכן פדראלי. "בפגישה הזו יחרץ גזר דינו של הגרין קארד שלך!" צרף אזהרה - "הקפד לבוא בזמן ולהיות לבוש באופן מכובד!"

הפגישה לא היתה אמורה להתארך מידי, ומאחר שהיא נקבעה לשעה ארבע, וזמנה של תפילת מנחה בתקופה זו היה בשעה חמש אחר הצהריים, החליט הרב בר לב להתפלל מיד לאחריה.

בדיוק בשעה ארבע הוא ניצב בחדר הקבלה של אותו פקיד יחד עם עורך הדין שלו. המזכירה הודיעה כי ישנו איחור קל, משום שהפגישה הקודמת שאליה יצא הסוכן התאחרה מעט, ושניהם ישבו והמתינו בסבלנות.

בשעה ארבע וחצי התרומם הרב יחיאל ממקומו והתכונן לצאת.

"לאן אתה יוצא?" - עורך הדין נעמד לפניו.

"להתפלל תפילת מנחה."

"אתה נורמלי?" - פניו של עורך הדין סמקו בבת אחת, ושני ורידים התנפחו במצחו, "בכל רגע אמור הסוכן הפדראלי לחזור. הוא ייפגע מאוד מכך שלא המתנת לו, והסיכוי שתקבל את הגרין קארד שלך שואף לאפס".

"הגרין קארד חשוב לי מאוד" - השיב הבחור - "אבל תפילת מנחה חשובה לי יותר".

"מנחה תוכל להתפלל מחר ובשבוע הבא, אבל לגרין קארד לא תהיה לך הזדמנות אחרת!" ניסה עורך הדין לנפק את השיקולים

ההגיוניים ביותר שהצליח לדלות אל מול התופעה המוזרה שעדיין לא נתקל בה, אבל כשהבחין בנחישותו של הלקוח שלו, הפטיר: "טוב, לך להתפלל. אתה באמת זקוק לעזרה של האלוקים כרגע..."

וברצון לרכב מעט את האווירה הוסיף: "אל תשכח להתפלל גם עלי!"

הרב בר לב יצא להתפלל, וכשחזר מצא את המשרד נעול. הפגישה הוחמזה.

אכזבה קלה התגנבה לליבו, אחרי הכל הוא הפסיד מקיום המצווה שלו. האומנם לא היתה אפשרות למצוא פינה במשרד ולעמוד בתפילה ביחידות?!... עם זאת לא יכול היה להתעלם מתחושת

הסיפוק - הוא עמד בקבלה שלו!

אל עורך הדין שלו הוא לא העז להתקשר...

היה זה דווקא עורך הדין שיצר איתו קשר למחרת בבוקר. קולו היה נרגש וחגיגי: "לא תאמין למה שקרה אתמול! כמה דקות אחרי

שעזבת את המקום הגיע הסוכן הפדראלי. הוא מיד שאל היכן אתה נמצא. בלית ברירה סיפרתי לו שיצאת להתפלל בבית הכנסת.

הוספתי שניסיתי להסביר לך את המשמעות של ביטול הפגישה, אבל אתה התעקשת".

היה רגע ארוך של שתיקה, ואז אמר הסוכן: "אוקי. תזמין את היהודי הזה שוב, וכמה שיותר מהר. אנחנו זקוקים בארצות הברית למורים מן הסוג הזה! אם הוא כל כך נאמן לאמונתו, אין לי ספק שהוא יהיה נאמן לעבודתו!"

עורך הדין היה אחוז התפעלות מן הנס שהיה עד לו, אך הרב יחיאל לא היה מופתע יותר מידי. "מעולם לא ראיתי שאדם השקיע

# היינו אצלו לביקור עם חתן וכלה, וביקשנו שיזכה אותנו באיזה עצה להנהגת הבית. אחרי רגע של מחשבה התחיל מדבר בגנותו של הכעס, ושזה אבן היסוד בבנין הבית שלא ישרור בו כלל. ואמר שמי שאינו מבין כמה מגונה הוא הדבר, יראה עצמו בראי (שפיגעל) בשעת כעס, ויראה בעצמו איך זה נראה

עמל התורה ונזר המידות של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל  
ראש ישיבת באר יעקב - ליומא דהילולא א' איר

"יִירָאֵת מֵאֵלֶיךָ" (ויקרא י"ט, י"ד)

## הרב יעקב הייזלר

כתרים רבים הלמו ועיטרו את אישיותו הגדולה של נזר ראשי הישיבות בדור האחרון, גאון ישראל והדרו, עמוד האמת ונזר המידות, מרן הגרמ"ש שפירא זצוק"ל ר"י באר יעקב, אולם דומה כי מעל הכל בלטה באישיותו מסכת יגיעתו הנוראה בתורה שהייתה אצלו ללא שיוך ועד כלות הכוחות ממש, החל מנעוריו ועד לערוב ימיו.

התמדתו בתורה החלה עודנו בנעוריו ואח"כ בבחרותו כאשר התפרסם לבחיר הישיבות בליטא, וזאת בגין למדנותו הנדירה לצד עמלו בתורה שהייתה לאות ולפלא.

ביותר ראו את התמדתו תלמידיו בישיבת באר יעקב שם הרביץ תורה למעלה מיובל שנים, וכפי שהעיד לימים תלמידו המובהק הגר"ר קונסטלר שליט"א: "צורת לימודו והתמדתו של רבינו היה מתוך שמחה עצומה בניגון ערב ומתוך חדוותא דאורייתא, זכורני, שהיה מושג שבחורים חשובים מיישיבות אחרות היו מגיעים לשבות בישיבה כדי לזכות לעמוד מאחורי חדרו להקשיב לנעימות לימודו ברוב שמחה.

הרבנית העידה, שרבינו היה מתעלם לחלוטין מצרכי גופו, בעודו שקוע בעומקה של הלכה. לא אחת, היתה צריכה להזכיר לו כי עליו לשתות משהו לשם קיום גופו, אולם הוא היה מתחנן ואומר: "עוד לא... עוד לא הגיע הזמן!". רק לאחר שהיתה הסוגיא פרושה לפניו כשמלה, ודעתו הגדולה נחה אחר שפילסה לה נתיב בתהומות ים התורה היה מרשה לעצמו להסב את תשומת לבו לגופו, אשר תבע את שלו..."

כך היה שקוע כל כולו בתורה. סיפר אחד הנכדים כי זכור לו שידיו הגר"ש בירנבוים זצ"ל התקשר לרבינו בענין נחוץ, השיחה נפתחה מטבע הדברים במשא ומתן תלמודי בסוגיא עמוקה מסוגיות הש"ס, וכך מחצית שעה חלפה, מבלי שאיש מבין הצדדים העלה את מטרתה המקורית של השיחה... פשוט מאד, בלחט הדברים נשכח הענין הדחוף, ועם סיום ה'ריתחא דאורייתא' סיימו את השיחה...



סיפר אחד מבניו שליט"א: "באחד מן הפעמים בהם הסתגר אאמו"ר בחדרו כדרכו, שקוע בעיונו בסוגיא הנלמדת בישיבה, וזאת במשך למעלה מחמש שעות ברציפות, החליטו בני הבית, אשר מודעים היו לשקיעותו המופלגת, שלא להניח לאיש להפריעו, עד אשר הגיעה אשה מרת נפש וביקשה להתקבל לשיחה עמו..."

"בני הבית כבר ידעו כי שיחות מעין אלו, מקפיד אאמו"ר שלא לדחותם, ולפיכך הכניסו את האשה אל חדרו, אשר ניתק לפתע משרעפיו השקועים בעומקה של הלכה, לסייע לאשה עלובה זו... והנה, כפי הנראה זקוקה היתה האשה בדחיפות לעזרה כלכלית מסוימת, שכן לאחר מספר רגעים יצא מחדרו וביקש מאחד מתלמידיו כי ילווה לו חמישים שקלים. את הכסף מסר לאותה אשה ואומללה, ליווה אותה אל מחוץ לביתו ומיהר לשוב אל חדרו, אל שקיעתו בלימודו.

"אם סבורים אנו כי חוט ריכוזו ניתק בעקבות אותה 'הפרעה', אם סבורים אנו כי מעתה היה עליו לרכז את עצמו ולשוב להיזכר בפרטי הנושא אשר על ליבו עמל - הרי שאינו אלא טועים... ההיפך הוא הנכון - גם באותם רגעים עצמם בהם עסק באותה מצוה שאינה יכולה להעשות ע"י אחרים, היה ראשו מגיע השמימה, ודעתו נתונה לעניינים העומדים ברומו של עולם..."

"הגיעו הדברים עד כדי כך, שלאחר מעשה לא עלה בידו להיזכר מי הוא הבחור ממנו לווה את סכום הכסף, עובדה אשר גרמה לו עוגמת נפש מרובה... באותו הערב, כאשר עלה אל היכל הישיבה, התעניין אצל התלמידים אודות זהותו של המלווה האלמוני, וכאשר עלה בידו לאחר מאמצים מרובים לאתרו, אמר לבחורים שהתקבצו סביבו: "הנה, אתם רואים? כשלומדים - אי אפשר ללוות כסף... באמצע הלימוד לא ניתן לזכור מי המלווה, ועלולים להגיע למצב בו לא ידעו למי להשיב!"...

סיפרה הרבנית, כי גם בתקופת המלחמה, כאשר המטוסים חגו באוויר והרעישו בפצצות, עד שסכנה היתה לצאת מהבית, ואף בבתי פנימה ישבו כל הנוכחים והתכווצו מפחד - לא הפסיק רבינו משקיעותו המוחלטת בלימודו, אפילו לא לרגע אחד. אף כאשר זקוק היה לספר, יוצא היה אל ביהכ"ס הסמוך כדי לקחת את הספר וחוזר אל המקלט להמשיך ולשקוד על לימודו...

"הכיצד לא פחד לצאת החוצה ולא חשש מהמטוסים והפצצות?" - שאלוהו בני הבית, ורבינו הסביר בפשטות: "המתנתי עד שהמטוס חלף מעלינו, ואז יצאתי לדרכי. ידעתי, שלאחר הוא אינו יכול לטוס!"...

תלמידו הגר"ג פשקס שליט"א, סיפר כי היתה תקופה בה נפל על רבינו טירדה גדולה ומכאיבה, אשר הוצרך לפנות מזמנו ולטפל בה. כדי שלא יהיה ביטול תורה הקציב זמן מוגדר בצהרים לעסוק בבעיה זו: לאחר מסירת השיעור, עד תחילת סדר ב' - בשעה שלוש וחצי בצהרים. השעון כוון בדיוק לשעה זו, ובו ברגע שהגיעה השעה היה מתיישב מיד ללמוד, כששמחת התורה על פניו, כביכול שום דבר לא מטריד אותו. והיה אפשר לכוון את השעון לפי הרגע בו היה מתיישב ללמוד מיד בהגיע הזמן. והוסיפו תלמידיו המקורבים הגר"ח זליבנסקי והגר"י קליינר זצ"ל כי באותה התקופה התעסקו גם הם בטיפול בבעיה זו, והם לא יכלו להתרכז באותה תקופה בלימוד מרוב טירדה, אך דווקא רבינו - שהבעיה נגעה אליו - לא הופרע ממנה כלל, והיה שקוע בלימוד בשמחה כתמיד.

ואכן, כאשר התפלאו מקורביו על יכולתו לשקוע בלימוד גם בתקופות בהן תלואותיו עברו ראש, באופן בו אדם מן השורה לא יכול היה להתרכז אפילו רגע אחד בלימודו... ושאלוהו: הכיצד יש לו ישוב הדעת ללמוד גם בימים אלו? השיב בהתבטאות נדירה אשר יש בה כדי לחשוף טפח מגדלותו הנשגבה ואמר: "יש בלבי מקום, אליו רק התורה יכולה להיכנס! לצרות, לדאגות, לתלאות ולייסורים - אין שם מדרס רגל!"...

ואמנם, בני ביתו מתארים שכאשר היה צר לו בשל ענין מסוים, היה עוזב לפתע את החדר, פורש אל חדר לימודו, פותח את הגמרא ושוקע בה ברמ"ח אבריו וש"ה גידיו - כטובע האוחז בקרש הצלה כדי לא לטבע בים היסורים והתלאות!!

ואם סבורים אנו כי בשקיעותו המוחלטת בתורה, מצא כבר את סיפוקו ונחה דעתו הגדולה - הרי שטעות בידנו... באחד הימים, בעודו יושב לפני מדרגות ביתו לאחר תפילת שחרית, מנסה להתאושש מעמל הדרך, אשר היתה מעל ומעבר לכוחותיו, שמעו

הנוכחים כיצד מפטיר הוא ואומר לעצמו: "צריך ללמוד! צריך ללמוד!" - תוך אנחה כבדה...

"הלוא ראש הישיבה לומד כל הזמן!" - טענו הנוכחים באוזניו, אולם הוא לא השתכנע... "נו... אמנם אני לומד, אבל הלוא לב יודע מרת נפשו... זה כבר לא מה שהיה פעם!" - הגיב, ולנוכחים לא נותר כי אם לכבוש פניהם לנוכח המראה המפעים, כיצד אדם גדול, אשר כל ימיו שקוע בעולמה של תורה תובע מעצמו עוד ועוד, עד בלי גבול ושיעור!

כן סיפר מקורבו הגר"צ פלנצ'ק שליט"א: "בתקופה מסויימת, בה היתה הישיבה דחוקה באופן משמעותי מבחינה כלכלית היה על רבינו להשיב הלוואה אשר נטל למען הישיבה בסכום משמעותי למדי. מאחר וקופת הישיבה היתה ריקה לחלוטין, ואפילו שקל אחד לא היה שם. הוחלט לערך אסיפת נדיבים מידידי הישיבה בהשתתפות רבינו, כאשר בסימנה של אותה אסיפה ירים כל אחד מהנוכחים את תרומתו בעין יפה.

"ואכן, האסיפה התקיימה. רבינו נשא בה דברים. לאחר מכן נאספו התרומות והונחו אחר כבוד במעטפה סגורה אשר נמסרה לרבינו, אשר פנה ויצא לדרכו בחזרה אל ביתו.

"אותו מקורב, אשר ליווה את רבינו לאסיפה האמורה, משוכנע היה כי ימהר לפתוח את המעטפה ולעמוד על תוכנה כדי לברר האם יש בסכום שנאסף די בכדי לסלק את ההלוואה, אולם רבינו - דעת אחרת היתה עמו. הוא הכניס את המעטפה לכיסו, שקע בהרהוריו אשר עסקו בודאי בסוגיא הנלמדת עתה בישיבה, משהגיע אל ביתו, פתח את הגמרא הגדולה וצלל לעומקה של הלכה...

"למחרת היום, הגיע אותו מקורב אל רבינו ומיהר לברר ולשאול: "האם רבינו כבר יודע כמה כסף נאסף באסיפה בליל אמש? האם יש בו די בכדי לכסות את החוב?" אולם לרבינו לא היתה תשובה בעבורו... "טרם פתחתי את המעטפה!" - גילה...

"על שום מה ולמה? מדוע מתעכב רבינו ואינו מברר את תוצאות האסיפה? האם אינו מוטרד מהחוב הרובץ על כתפיו?" - הקשה המקורב, ונענה בתשובה אשר יש בה כדי ללמד פרק נכבד וחשוב בהל' התמדה ו'ביטול תורה'... שכן בפשטות אופיינית, כאלו אין טבעי וברור מכך - הסביר לו רבינו כי לא פתח עדין את המעטפה מאחר ולא היה לו זמן לכך!

"בכדי לפתוח את המעטפה - נחוץ רגע. בכדי לספור את הכסף - נחוצות מספר דקות יקרות. המידע בדבר תכולתה של המעטפה והסכום שנאסף - אינו בעל משמעות מיידית, מאחר ואת הכסף אינני צריך להחזיר היום אלא מחר. ומעתה, מדוע יהיה מותר לי לבטל מספר דקות של לימוד לשם ענין שאינו נוגע למעשה?" - תמה, והוסיף: "מחר, לכשאצטרך לפרוע את החוב - אפתח את המעטפה, ואם יחסר סכום כסף - ישלימו לי הקב"ה בודאי!"...

## ללא התפעלות

באחד הימים ישב החברותא של רבינו במקומו, ממתין לבואו לביהמ"ד. כשהגיע רבינו, היה ניכר עליו כי טרוד הוא, ופנה

# שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', כי כאשר ניגש יום אחד לתת לו תרופה מסויימת, הוא בירר אצלו קודם כנהוג אם יש לו רגישות לתרופות אחרות, שאל המשגיח את הרופא בחיך: "למאי נפקא מינה?"

מאצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א



"והייתם לי קדשים" (ויקרא כ' כ"ו)

בספר 'משנת חכמים', לרבי משה חגיז, אחד מגדולי התורה המופלאים שזרח אורם לפני כשלוש מאות שנה, אשר בעל ה'נודע ביהודה' בהסכמת ספרו כתב עליו: "רב תנא הוא כחד הראשונים!", כותב כך: "וזה כלל גדול אצל אמונתנו אמונת ישראל דבאמונת חכמים הכל תלוי בה!", (סימן תקי). ובמקום אחר כתב: "ואם תראה מי שמפקפק בדבריהם ואפילו בשיחה קלה יהיה בעיניך ככופר בכל התורה כולה" (ראה שם סימן תקיב).

זהו אחד האמונות הבסיסיות עליה מושתתת הדת והאמונה היהודית!

הרמב"ן כותב (דברים יז, יא): "אפילו תחשוב בלבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימינך לשמאלך תעשה כמצוותם". זה נכלל בכלל הלאו הנזכר בתורה: "על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל".

הסבר נפלא על ענין ציווי תורה זה, אמר פעם הגאון רבי חיים יעקב לוינ' זצ"ל, בעל 'חיל המלך', בכור בניו של הגאון הצדיק רבי אריה לוינ' זצ"ל.

אמנם אין כאן המקום להאריך אודות אישיותו הפלאית של רבי חיים יעקב, על עוצם גאונו וביקאותו המופלגת בכל מכמני התורה, על צדקת מעשיו וטוב ליבו. אולם רק נציין כי היה תלמיד מובהק של רבתינו: מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', ומרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', ושניהם שמו עיניהם עליו לגדלו ולחכמו, והיה חביב ונערץ אצלם באופן נדיר. רוב ימיו שימש כאחד מגדולי הרבנים והפוסקים בארצות הברית והשפיע רבות על חיי התורה והדת וצביון היהדות במקום מושבו. בערוב ימיו עלה לארץ ישראל ושימש כרבה של העיר 'פרדס חנה'.

רבי חיים יעקב הסביר, מה פשר הציווי לשמוע בקול דברי חכמים, כאשר האדם יודע בוודאות כי ההוראה שהורו לו הוא ההיפך הגמור מן האמת? או יותר נכון, כיצד מסוגלת התורה לחייב אדם להאמין בדבר שהוא משוכנע במאת האחוזים שאינו כן?

הוא הסביר זאת בדרך משל:

שני אנשים נשאלו ביחד איזה צד מרוחות השמים נמצא לימינם, צד

דרום או צד צפון? השיב האחד צד דרום לימיני, נענה השני ואמר דוקא צד צפון לימיני. האם בהכרח שאחד מהם משקר? בודאי שלא! הלא בהחלט יתכן כי כל אחד מהם עומד בכיוון שונה, הראשון פניו למזרח ונמצא ימינו פונה לצפון, ואילו השני פניו למערב ומשום כך ימינו בדרום. אך כאשר יעמדו בכיוון אחד אז יסכימו בודאי על תשובה אחידה.

הנמשל, הטעים רבי חיים יעקב, הם חכמי ישראל וזקני הדור. פעמים נראה לאדם כי הוראותיהם אינם מובנות וכי היו צריכים לומר אחרת. אין זה משום שדעתו היא הנכונה, עליו להבין כי הוא פשוט אינו עומד בכיוון הנכון, וכי זה מה שגורם לו להיות משוכנע במאת האחוזים כי החכמים טעו בדבריהם.

אילו היה עומד גם הוא בכיוון הנכון, לצד חכמי התורה וזקני הדור, ומביט כמותם על הדברים, בצורה נכונה, מהמיקום הגבוה בו הם עומדים, ומבעד למשקפי התורה הבהירים שלהם, גם הוא היה רואה את הדברים בצורה שונה ומפוקחת, ומסכים על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל, ונדע להצביע בבירור שקולעים הם אל האמת, וכיצד דעתם נגזרת אך ורק מדעת התורה הקדושה, ודרכם מנווטת ומנאטת על פי רצונו יתברך בלבד.

ברוח הדברים, סיפר הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, רבה של אחוזת ברכפלד במודיעין עילית:

שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', בערוב ימיו בבית החולים, כי כאשר ניגש יום אחד לתת לו תרופה מסויימת, הוא בירר אצלו קודם כנהוג אם יש לו רגישות לתרופות אחרות, ובאיזה תרופות הוא מטופל כעת. שאל המשגיח את הרופא בחיך: "למאי נפקא מינה? הרי אתה רוצה

להעניק לי תרופה זו ומה משנה איזו רגישות יש לי לתרופות אחרות, או מה אני לוקח מלבד תרופה זו?"

הסביר הרופא למשגיח בהרחבה: "תראה, לפני שמעניקים לחולה תרופה מוכרחים לדעת את כל מכלול מצבו של החולה; לפעמים שילוב תרופה ממשפחת תרופות מסוימת עלולה לבטל השפעת תרופה אחרת. לפעמים תרופה אחת מועילה ללב אך מזיקה במצבים מסוימים כלליות, או לחילופין תרופה שמועילה לתפקוד הכבד מזיקה במצבים מסוימים למעיין. כך כל תרופה ותרופה ושיקוליה ופרטיה, ולכן אסור בשום פנים לתת תרופה לחולה לפני שמוודאים את מצבו המדויק."

כשיצא הרופא מחדרו, פנה המשגיח למקורבו ששהה סמוך למיטתו, ואמר: "שמעת איך נותנים תרופה? כשהולכים לתת תרופה לחולה מוכרחים לדעת את כל המכלול שלו! ניתן ללמוד מזה הרבה לעבודת השם!"

"לדוגמא", אמר המשגיח, "בענין תוכחה. כשיש צורך על פי הלכה להוכיח משהו. יש כאלה הנוהגים להוכיח בפראות, בהתפרצות, ללא מחשבה מדוקדקת על כל מכלול הבעיות שעלולה התוכחה לגרום לזה שהוכיחוהו, או מה מצבו הרוחני הכללי, ולא משקללים רווח למול הפסד."

"מדברי הרופא למדנו היום", אמר המשגיח, "כי דבר ראשון לפני שמוכיחים משהו יש לברר ולוודא היטב מה הן רגישויותיו? מה מצבו הכללי? בכלל לא בטוח שניתן להוכיח אותו, לפעמים לא רק שלא יועיל אלא אף עלול להזיק, ולזה צריך שיקול דעת והבנה של רופא מומחה."

חשבתי להשתמש עם דוגמא זו גם בנוגע לעניין אמונת חכמים:

אוי לו לחולה הפשוט, שאין לו הבנה בסיסית באופי המחלות השונות ורפואתן, אם יסתמך על הבנתו, ובניגוד לדעת הרופא ישלוף מן הארון תרופה כלשהי שנראית לו כתואמת עבורו, וכמי שתביא לו מזוזר למחלתו. הרי הוא עלול להחמיר את חוליו ולחרוץ את דינו למוות חלילה.

כל בר דעת מבין, כי דוקא רופא שהתמחה שנים ארוכות בתחום הרפואה, שלמד לעומק את מהות המחלות, טבען של התרופות והשלכותיהן, ובנוסף מכיר היטב את מכלול מצבו של החולה, יכול ומסוגל להכריע איזו תרופה תועיל לכל מחלה ובאיזה מינון מדויק זקוק לה כל חולה וחולה.

כך גם צריכה להיות הגישה כלפי חכמי התורה וזקני הדור:

חז"ל אומרים: "אסתכל בה באורייתא וברא עלמא" (זוהר הקדוש, פרשת תרומה). כל הבריאה נבראה כמתכונת תואמת לתורה הקדושה וקיום מצוותיה, וכל ההתנהלות בה אמורה להיגזר ממנה, והיא זו שמדריכה ומנווטת כיצד להסתכל על כל דבר בבריאה בצורה נכונה, תכליתית ואמיתית. לכן רק חכמי ישראל וגדולי התורה שהתמחו בתורה מסוגלים בעיניהם, עיני הבדולח, להכריע על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל.

רק הם השואבים את כל השקפת עולמם מהתורה, מסוגלים להבחין בין קלא אילן לתכלת, בין מעשה אשר יעשה למעשה אשר לא

יעשה. כי באמצעות חכמת התורה כל מכלול הבריאה בוחקת למול עיניהם בצורה מפוקחת ובהירה. התורה פתחה בפניהם צוהר להבין הבנה חודרת ומעמיקה, נקייה וטהורה, על כל דבר שמביטים בה.

אדם שלא זכה להגיע לדרגתם של גדולי התורה וזקני הדור, ועומד ומערער על החלטה או הוראה שהורו, דומה לאותו חולה נבער מדעת, גס רוח, שמעולם לא רכש זיק הבנה ברפואה, ומתיימר לחרוץ את גורלו בידו, ליטול תרופה פלונית, או להימנע מלקיחת תרופה אלמונית...

מון ה'חזון איש' זצ"ל הגדיר זאת בשפתו (ספר 'אמונה ובטחון' פרק ג): "הנטיה להגן על כבוד עצמם, תאיץ במ לחפש מומין בחכמי התורה, ולפי קטן דעתם נדמה להם כי אמנם החכמים הם במדרגה התחתונה והם נמצאים ברום המעלה, כי טבע הגאווה לנוח בחיק כסילים, כי בחיק זה מנוחתם עריבה, ומה אפשר לתבוע מזה שלא טעם טעמה של חכמה".

הם סבורים באוליותם, כי הם מציאותיים יותר, חכמים ומבינים יותר מגדולי ישראל, והם הם העומדים ברום המעלה. אך זהו פרי תוצרת של טיפשות וגאווה - קובע ה'חזון איש'.

עלינו להפנים ולהחדיר להכרתנו ואמונתנו, כי חכמי ישראל רואים את המציאות כמות שהיא, התורה פיתחה בהם רוחב בינה ואפיקי השכל, ורק הם יודעים להצביע על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל, ואילו אנו קטני ההשגה ומיעוטי השכל ראינו מצומצמת וצרה משלהם. נוראים הדברים שכתב מרן ה'סטייפלער' זצ"ל, בהקדמת ספרו "חיי עולם" (חלק א): "ופוק חזי מלפני כמאה וחמישים שנה, בכל מקום שפרקו ויצאו לתרבות רעה לחרפות ולדראון עולם, תחילת קלקולם היה לבזות תלמידי חכמים וגדולי ישראל, ואחר כך הלכו מדחי אל דחי באין מעצור, רחמנא ליצ'לן".

נקודה זו, היא מהדברים הצריכים חיזוק תמיד, ובפרט בדורות האחרונים דור 'עקבתא דמשיחא', לחלוק כבוד לתלמידי חכמים, ולהתבטל ביטול מוחלט כלפם וכלפי דעתם. זוהי אמונת חכמים!

בספר השיחות של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, מביא בשם ראש הישיבה מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהיה רגיל לומר, כי הטעם שמוצאים אנו מנהיגי קהילות ואדמו"רים חסידיים שיש בכוחם לחולל מופתים גלויים, הוא משום שאלו הסרים למרותם מאמינים בהם בלב שלם ומתבטלים כלפיהם ללא כל שמץ של פקפוק וערעור, והתבטלות זו מעניקה להם כח לחולל מופתים וישועות מעל דרך הטבע.

כעין זה התבטא פעם גם מרן ה'חזון איש' זצ"ל באוזני מקורביו, כששמע אותם מתלחשים בהתפעלות אודות 'מופת' שנעשה לפלוגי על ידו. הגיב ואמר להם ה'חזון איש' אודותיו: "עָהָר פְּאָלְגֵט חכמים מוֹז עָהָר מַצְלִיחַ זַיִן!", ["יהודי שמציית לחכמים מוכרח הוא שיצליח"].

זהו כוחה הגדול של התבטלות לחכמים! כשקיימת התבטלות אמיתית לגדולי תורה, מלבד הזכיה הגדולה כשלעצמה ליכות להיות מונהגים על ידם בחכמה ותבונה, הרי המאמין אף מעניק להם כח על טבעי.

(מתוך אוצרותיהם אמלא פרשת שמיני)

# אחרי יותר מעשר שנים, ר' שלמה זלמן פגש את אותו אחד, אמר לו ר' שלמה זלמן, אני מחפש אותך כבר הרבה שנים, מה פתאום הייתי צריך לשאול אותך מה אתה לומד?!

הגאון ר' ישראל גנס שליט"א על מידות טובות של גדולי ישראל

מאת הרב שלמה זלמן דיני

"יִרְאֵת מְאֹלְקִיךָ" (ויקרא י"ט, י"ד)



באחת השנים בערב ראש השנה הלכתי לביתו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל להתברך בברכת שנה טובה, אך כשהגעתי אמרו לי שהרב לא בבית, לפני יום כיפור הגעתי שוב וגם אז הרב לא הי' בביתו, בערב יו"כ ר' שלמה זלמן הי' על הקו הוא אמר שהוא מתנצל שהוא מטלפן בשעה כל כך מאוחרת אך כבר חצי שעה תפוס אצלי, והוא מתנצל שפעמיים חיפשתי אותו... אחרי יו"כ פגשתי את בנו ר' ברוך זצ"ל והתנצלתי שהטרחתי אותו לעמוד עם הטלפון בערב יו"כ חצי שעה, הוא אמר לי: אני לא עשיתי כלום, אבא בעצמו ישב עם הטלפון וחיכה שלא יהי' תפוס! מבחיל לחשוב עד היכן הגיעה זהירותו של ר' שלמה זלמן שמה נפגעת במשהו.

כבר הי' בזקנותו, וזה לוקח הרבה יותר זמן, אשתו של ר' חיים מאד שמרה על הבריאות שלו, היא יצאה ואמרה לו שהיא לא מסכימה שילך כל כך הרבה ברגל, הרי אתה לא יכול לבוא לחתונה, ואתה לא פוגע בבחור, אמר לה ר' חיים, והמשפט שהוא אמר לה עומד נגד עיני: 'רעבעצ'ן נפשי אני חייב לו' אחד האברכים העיז ושאל את ר' חיים מדוע, אמר לו ר' חיים שפעם הוא הי' בבני ברק ובזמן ההוא הנסיעה מבני ברק לירושלים היתה לוקחת כמה שעות כי האוטובוס הי' נוסע דרך תל אביב, והבחור הזה דאג להסיע אותו לירושלים ולכן הוא חייב לו את נפשו...

וכן מרן ה'סטייפלער' ידוע שבזקנותו לא יכול ללכת אפי' להתפלל במנין (ולהביא מנין לביתו לא רצה כדי לא להטריח את בתו לסדר את הכסאות וכו')! ובכל זאת פעם בשבוע הי' נוסע לבקר זקן אחד, אמר לי מישהו שראה את זה שזה הי' קורע את הלב לראות איך ה'סטייפלער' נגרר עד המכונית וכו', והעולם לא הבין מדוע ה'סטייפלער' כ"כ טורח, שאלו את הבת שלו על זה, והיא אמרה גם אני אמרתי לו אין לך כח ללכת אפי' למנין, מדוע אתה כ"כ מטריח את עצמך, והוא אמר לי, הזקן ההוא הי' מסתובב בנובהרדוק בבתי השכונה ומעיר את כל הבחורים בבוקר (הבחורים היו ישינים בבתי של אחרים) ואני חייב לו הכרת הטוב, כח אין לי אבל לב יש לי!!! פעם נכנסתי למרן הרב שך, הי' זה ביום שרב, והרב שך ישב ולמד קדשים, כשראה אותי דיבר איתי בנושא לשמו הגעתי אליו, באמצע הוא אומר לי אוי! חם לך, בא נפתח את החלון... הוא שכח מעצמו רק אותי הוא זכר.

פעם ר' שלמה זלמן השתתף בשמחה אחת, ושאל את אחד הבחורים (שלא הי' מיישיבתו) מה הוא לומד, והבחור הי' בנוך ולא ענה בדיוק, אחרי יותר מעשר שנים ר' שלמה זלמן פגש את אותו אחד וכששמע לשמו אמר לו ר' שלמה זלמן, אני מחפש אותך כבר הרבה שנים, פעם בשמחה אחת שאלתי אותך מה אתה לומד, וזה הבכתי אותך, מה פתאום הייתי צריך לשאול אותך מה אתה לומד?! הי' פעם שהגיעו אלי זוג בעלי תשובה שעומדים להתחתן והחתן רצה לקדש רק בטבעת כסף ע"פ הקבלה, ואילו הכלה לא הסכימה לזה, שאלתי אותו האם הוא מוכן ללכת לר' שלמה זלמן, והוא ענה שכן, כי אבא של ר' שלמה זלמן (ר' חיים לייב) הי' מקובל וכיהן כראש ישיבת שער השמים, הלכנו אליו והצגנו לו את השאלה, ר' שלמה זלמן שמע את השאלה ומיד התחיל לשבח שאיזה חתן היא זכתה, שזה הרצון שלו שהקידושין יעשו באופן מושלם, אמנם לכלה מגיע טבעת זהב כחברותי, ומיד התיישב וכתב צ'ק ובו הסכום שנצרך לקנות טבעת! כך בפקחותו ובליבו הטוב הוא ריצה את כל הצדדים. וכך ראינו אצל כל גדולי הדורות איך היו שופעים מידות טובות, פעם ישבנו קבוצת אברכים בביתו של מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, באמצע נכנס בחור ושאל אם הראש ישיבה יוכל לסדר לו קידושין, ר' חיים שאל אותו באיזה יום זה, התברר שזה ביום של השיעור כללי, ר' חיים אמר שהוא יכול לבוא אך הוא יאחר קצת לחופה, אך הבחור אמר לו שהחתונה בבני ברק, ר' חיים אמר לו טוב אני יבוא במקום זה בשבת ל'אופרן', ר' חיים שאל אותו איפה ה'אופרן', והוא נקב בשכונה שהיתה במרחק של חצי שעה הליכה לאדם צעיר, ר' חיים

מאות אלפי יהודים בכל רחבי תבל  
התחילו בערב חג הפסח ללמוד את  
מסכת 'בכורות' במסגרת 'הדף  
היומי בבלי'. גם אנחנו... והנה עכשיו  
כבר סיימנו את הפרק הראשון

**זו גם ההזדמנות שלך**

להיות חלק מהעולם היהודי, ולזכות  
מעתה עד לאחר חג השבועות,  
לדעת את המסכת על בורייה

**כי ההזדמנות הבאה תהיה  
בעוד יותר מ 7 שנים...**

הצטרף כבר היום ללימוד מסכת  
בכורות ותרחיב את ידיעותך  
בתורתנו הקדושה

**זכרו!** אין כמו מבחני ה'דף היומי' של  
'דרשו' כמדרכן ו'מחייב' ללמוד,  
לשמור ולעשות

התקשר אלינו כבר עכשיו והצטרף  
לתוכנית המבחנים והמילגות.

**02-5609000**



# אנחנו כבר סיימנו את הפרק הראשון



— התקשר והצטרף —  
**02-5609000**

# פותחים את זמן קיץ עם מתנות!

4 מתנות בחבילה אחת

ספר לקראת שבת  
ויקרא ב'. חדש!!!

2

סט משנה ברורה דרשו

1



**תורמים סך של 18 ש"ח לחודש**

למשך 16 חודשים (סך התרומה 288 ש"ח)

**ומקבלים מתנה מיידית בשווי 538 ש"ח**

סט מפואר 'משנה ברורה' במהדורת 'דרשו'

והספר 'לקראת שבת' ויקרא ב'

ובן 2 כרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה בסך 50.000 ש"ח

**המבצע  
הגדול  
עד יום שני  
ר"ח אייר**

**להצטרפות וקבלת המתנות**





**Dirshu**  
**דרשו ד' ועוזו**  
 קרן עולמית להיוזק  
 ועידוד לימוד התורה



מכון ללימוד וחינוך  
**חינו**  
 המרכז לסייע והכוננת תלמידים

הגרלה מיידית  
 ע"ס 2,000 ש"ח

3



2 כרטיסי הגרלה  
 בסך 42,000 ש"ח

4

אנו שמחים להודיעכם כי אי"ה ביום שני הקרוב ר"ח אייר הבעל"ט תתקיים **הגרלת הביניים** במסגרת ההגרלה הגדולה של ארגון 'אחינו' עם פרסים מצטברים בסך של 50.000 ש"ח. בהגרלת הביניים ישתתפו כל התורמים שתרמו במבצע ההגרלות, ומתוכם יזכו 4 משתתפים בסך 2000 ש"ח כל אחד. עדיין עד יום שני, ניתן להשתתף במבצע הגדול של תורמים ומקבלים מתנות.

**במסגרת כך תורמים סך של 18 ש"ח לחודש למשך 16 חודשים** (סך התרומה 288 ש"ח) ומקבלים מתנה מיידית בשווי 538 ש"ח. סט מפואר 'משנה ברורה' במהדורת 'דרשו' והספר 'לקראת שבת' ויקרא ב' וכן 2 כרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה בסך 50.000 ש"ח

מוקד דרשו 02-5609000

# השווער שלי ר' ישראל חיים קפלן, היה החתן של ר' ירוחם, פעם שאלו את ר' ירוחם למה לקחת אותו, יש בחורים טובים, אמר להם: אני יגיד לכם למה לקחתי אותו...

שיחה יהודית ומרתקת בין נבחני קניין ש"ס לראש ישיבת פוניבז'

הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, לרגל המבחן הגדול של 2430 דפי גמרא



אותה בכלל, כי חצי אשה אינה מקודשת, לא שחצי כן חל. לכן לא עושים מסיבה אלא אם גומרים מסכת. זה סיום מסכת, ואם גומרים ש"ס, זה כבר יחידה מסוג אחר, ככה יש לו הרבה נשים, ששים המה מלכות. אבל כשגומרים ש"ס זה נעשה אשה אחת גדולה. זה כבר באמת משהו אחר.

עכשיו אני רוצה להגיד לכם חידוש שראיתי ברש"י. תביאו גמרא מנחות, רש"י מעניין, ר' ישמעאל היה לו בן אח, אז הוא שאל את הדוד שלו, כגון אני שלמדתי כבר את כל התורה כולה, אם מותר לי ללמוד חכמת יונית. יש פה סתם חידוש, שאמר שהוא למד את כל התורה כולה, אבל כך כתוב, אני למדתי את כל התורה כולה, אם מותר ללמוד חכמת יונית. ענה לו ר' ישמעאל, כתוב לא ימוש ספר התורה הזה מפניך והגית בו יומם ולילה, אם תמצא שעה שזה לא יום ולא לילה אז תוכל ללמוד יונית. כך ענה לו. אומרת הגמרא, ופליגא דר' שמואל בר נחמני, אתם שומעים, חידוש, מחלוקת, כך אומר ר' ישמעאל, אבל ר' שמואל חולק על זה, ופליגא דר' שמואל בר נחמני דאמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן פסוק זה אינו לא חובה ולא מצוה אלא ברכה, הוא חולק עליו, ראה הקב"ה את 'הושע שדברי תורה חביבים עליו ביותר, אמר לו הקב"ה אני יגיד לך ברכה לא ימוש ספר התורה הזה מפניך. אומר רש"י, הבטיח לו שלא תשכח תורתו ממנו. אז יש כזה דבר, שרק מי שדברי תורה חביבים עליו ביותר, אז יש לו זכות שהקב"ה גורם שהוא לא ישכח. זה חידוש. כך אומר ר' שמואל בר נחמני. כתוב כאן חידוש, שאם אחד הוא עושה יותר בחביבות התורה זה סיבה שהוא מקבל מהשמים מתנה שהוא לא

רבי דוד הופשטטר: יש לנו חבורה של קניין ש"ס, לומדים וחוזרים על כל הש"ס, כל מבחן הוא גם חזרה על כל מה שלמדו ממוסכת ברכות בתחילת הש"ס, וכשגומרים את כל הש"ס, כל חצי שנה יש מבחן חוזר מהתחלת הש"ס.

הגאון רבי בערל פוברסקי שליט"א: אז כולם יודעים את כל הש"ס בע"פ?

רבי דוד הופשטטר: זה ממש ש"ס י"דן. וזה מעלת התכנית הזו שלא רק להיבחן כל חודש, אבל גם להיבחן עם חזרות כל חצי שנה מההתחלה. התחילו בחולין לפני חמש עשרה שנה.

הגאון רבי בערל פוברסקי שליט"א: שאלו את ר' חיים וואלוז'נר, היה לו אח קראו לו ר' זלמליה, היה ג"כ מאד תלמיד חכם, שאלו את ר' חיים מה אתה אומר על אחיך ר' זלמליה. [הוא ענה] אחי ר' זלמליה יודע את כל הש"ס בע"פ כמו שיהודי אומר אשרי. כל אחד יודע את זה בע"פ? זה ר' זלמליה יודע. שאלו את ר' חיים, הגאון [הר"ן] יותר גדול מר' זלמליה, במה הוא יותר גדול? אז הוא אמר, שכל אחד יודע אשרי בע"פ, כל אחד, תגיד הפוך, בבקשה... אה... אתה יודע להגיד הפוך? הגאון ידע ישר והפוך. אז שאלו את הרב מבריסק, נניח שהוא ידע, אבל הוא הרי עבד ע"ז שיידע, למה יש מצוה לדעת הפוך? זה לא סתם ככה, זאת אומרת שהגאון אחז שצריך לדעת גם הפוך, איזה מצוה יש? זה אז בריסקער ביאור: מתי קשה לומר הפוך בע"פ? אם יקח אדם סידור, יש נפק"מ אם הוא יקרא ככה או ככה? אין נפק"מ. בתורה כתוב שזה צריך להיות "כתבם על לוח לבך", זה המידה, ואיפה המבחן? רואים אם יכול להגיד ישר והפוך. אין מצוה להגיד ישר והפוך, אבל יש מצוה שיהיה כמו נגד העיניים, זה המצוה.

אני אמרתי פשט, כולם נוהגים בשיבה, גומרים מסכת עושים מסיבה. כך כתוב בגמרא. אמר אביי, תיתי לי כשיש אחד בשיבה שגומר מסכת אני עושה יו"ט לרבנן. זה כתוב. השאלה היא למה רק אם גומר מסכת, ועל פרק אחד לא צריך? אחד שגומר פרק אחד לא צריך לעשות סיום מסיבה. למה דווקא מסכת אחת? פשט? אני אגיד לכם פשט, חידוש. כתוב שהתורה צריכה להיות כמו אשה, קונים את התורה. אז יש קנין. אפשר ללמוד וללמוד ועדיין לא קניתי. קונים כן. יש הלכה באשה, שאם אחד אומר חצי אשה, חציין מקודשת לי לא מקודשת כלל. כתוב ששים המה מלכות, כל מסכת זה יחידה אחת, אבל אם לא גומרים את המסכת אז לא קנית

ישכח. דבר גדול.

היה לי שאלה. בפסוק הזה כתוב לא ימוש ספר התורה הזה מפּיך והגית בו יומם ולילה. אז גם זה ברכה? מילא לא ימוש ספר התורה הזה מפּיך, זה ברכה שלא ישכח, אבל מה הפשט והגית בו יומם ולילה? איזה ברכה זאת? שאלה טובה. אז אמרתי פשט. קשה מאד ללמוד יומם ולילה, קשה, מתעייפים, אז הברכה היא שהוא לא יתעייף. גם זה ברכה. לא ימוש, והגית בו, ותוכל לעמוד בזה. הכל ברכות, כך אמר ר' שמואל, אבל מי שחביבים עליו ביותר אז הוא זוכה מתנה, ראשית כל שהוא לא???



בחורים טובים, אני יגיד לכם למה לקחתי אותו. אני אומר שיחות, יש שיחה שאני אומר אותה כמעט כל שנה עוד הפעם. וכולם שומעים ואני רואה שקצת ... אבל ר' ישראל חיים שומע כמו שהוא אף פעם לא שמע את זה. זה אני רוצה. אח"כ סיפרו שלי שהסבא מקלם אמר את זה על ר' ירוחם.

**הרב מלינובסקי:** למדתי אצל הראש ישיבה לפני עשרים שנה. השווער שלי היה מהתלמידים הראשונים. אחרי הכרת הטוב על כזו תוכנית, הרי זה כ"כ חושב נכון, וכ"כ כל פרט מדויק בתכנית הזאת שכמעט אין מה להוסיף. רק שתי נקודות שהיו לי, שבאמת אני חושב שמי שלא עבר את זה עדיין כדאי שישמע את זה. הרבה אנשים חושבים שזה בלתי אפשרי, שהם לא יכולים, אבל האמת, אחרי שמתחילים נכנסים יותר, פתאום מגלים כוחות שלא ידעת שיש לך אותם. פשוט מתגלים כוחות חדשים. זה התועלת הכי גדולה שיש לתכנית הזאת. כי פתאום גיליתי כוחות שאני לא חשבתי שאפשר כ"כ הרבה ללמוד, שאפשר לחזור על כ"כ הרבה דפים ביום אחד. פתאום דברים שבלתי אפשריים מתגלים כאפשריים. ועוד דבר, שזה היה אצלי ממש תגלית, המסכתות הראשונות שחזרתי עליהם הרבה פעמים, אני מרגיש שהם יושבות... אתה מתחבר אליהם אחרת, הם יושבות אחרת, ובאמת בהם יש הרבה פחות עבודה לחזור. אז לכן זה באמת, מי שנמצא בתכנית הזאת וממשיך איתה במשך כמה שנים, פתאום הוא מגלה שבאיפה שהוא, המסכתות הישנות, כל המסכתות של סדר מועד, נכנסות כ"כ חזק וכ"כ יושבות טוב שצריך מעט קצת עבודה לעבוד עליהם, הרבה פחות מהמסכתות החדשות. כנראה שככה זה בטבע האדם.

**הרב פנחס ויינשטוק:** התחלתי במסכת בכורות, לפני ארבע עשרה שנה. אצלי 'דרשו' זה אורח לנשימה, חמש עשרה שנה שב"ה לא הפסדתי שום מבחן, אני יכול להגיד שלימוד בלי מבחן של דרשו ולימוד עם מבחן של דרשו, אני לפעמים לומד דברים אחרים, זה שני עולמות. המבחן של דרשו גורם לך ללמוד כל דבר חמש-ארבע פעמים לפני המבחן, החזרה הכי טובה זה השעה לפני המבחן, ככה

**הרב זאב יונקוביץ:** האמת שאני לא הכתובת להגיד כאלה דברים, אבל דברי חז"ל כבר מלאים מה בן אדם צריך לעשות כדי שיתקיים התורה בידו. כיון שביקשו, אז כמה דברים קצרים ופשטים שכולם יודעים. דבר ראשון צריך ללמוד טוב, כדי להבין מה שלומדים, אם לא, זה לא נקרא ללמוד. זה הדבר הראשון. הדבר השני זה לעשות מה שכתוב בגמ' בשבת, סימנים עשה בתורה וקנה אותה, כל סוגיא וכל ענין, אחרי שגומרים, לסכם אותה בצורה מסודרת. דבר שלישי ועיקרי זה החזרה כמו שאמרנו מקודם.

**הגאון רבי בערל פוברסקי שליט"א:** אם כי יש עוד נקודה. יכול אדם להיות שומע אבל זה לא נכנס לו ללב. הוא שמע. כשזה נכנס ללב אז זוכרים. כשאחד לומד הוא צריך ללמוד, להכניס ללב, זה משהו מיוחד. ככה זה נכנס עמוק. איך עושים את זה? יש דרך לעשות, חושבים כמה פעמים כמה פעמים, מי שלמד שש שורות, המשנה הראשונה של ביכורים, זה נכנס ללב אז זה נשאר שמה.

**הרב אליהו פישר:** אני חושב שיש נקודה שאפשר להגיד אותה חוץ מכל החזרות שזה כמובן ש... שני נקודות. אחד, קביעות, שיקח את זה בצורה כזאת שזה יהיה הפרויקט של החיים שלו. אם אחד יקח את זה בצורה שזה לא מוכרת, ואפשר לדלג, ואם יצליח יצליח, ואם לא לא, אז אין סיכוי שזה יצליח. אם הוא יקח את זה שזה הפרויקט של החיים, מבחן חייבים לעשות, שיהיה מה שיהיה, את המבחן חייבים לעשות, אז יש סיכוי גדול להצלחה. וגם להעמיד בהתחלה את התוצאה בסוף. הרי ראינו שמי שעשה את זה מי בהרבה ומי בקצת אז באמת גדל והגיע לדברים אחרים לגמרי, נהיה אדם אחד לגמרי מכל הדבר הזה, כל הבית משתנה, כל האדם יכול להשתנות מכוה דבר, ממש הכרת הטוב על חיים חדשים. וזה באמת מי שרוצה להצלח בדבר הזה, שישים למול עיניו את התוצאה, שיראה מה אפשר להגיע מהדבר הזה, מי שיראה את זה ויראה איזה סולם גדול שאפשר להגיע ממנו לכאלה דברים גדולים, זה יתן לו דרבון וחשק שגם בהתחלה הוא יוכל להגיע עד לתוצאה בסוף.

**הגאון רבי בערל פוברסקי שליט"א:** הגמרא אומרת שמי שאוהב תורה, אז הוא לומד את זה כמו שהוא לא טעם טעם מעולם. יש כוה דבר? אז יש סיפור. השווער שלי ר' ישראל חיים קפלן, הוא היה החתן של ר' ירוחם, אז שאלו את ר' ירוחם למה לקחת אותו, יש



זוכר אותו הרבה פחות טוב מדף שהשקעתי בו עוד עשר לעשרים שניות לסיכום אחרי הדף מה הנושא של הדף, העשרים שניות אלה רק את השלש ארבע פרטים שעל הדף.

עוד נקודה אחת, שהרבה פעמים בלימוד כזה מהיר הרבה דברים לא מבינים, אז זה גם עושה הרגשה לפעמים של חסרון, וגם זה גורם לחוסר הבנה. יש מעלה מאד גדולה שראיתי בזה הרבה תועלת, אני רושם את זה על גיליון הגמרא, אחד שלא רוצה לרשום על הגיליון, אפשר לרשום על דף, כל הערה קטנה או גדולה בשני מילים. בשם החת"ס כתוב שכשאחד כותב חידושים זה גורם לזכור את הגמרא עצמה. אני רואה שגמרות שכתבתי עליהם הערות אני זוכר אותם הרבה יותר טוב, וגם זה גורם שפעם הבא מתחדד ההבנה ונוסף, זה נותן הרבה גישמאק בלימוד. יכול להיות שלהרבה אנשים זה יהיה לתועלת. והלוואי שזה יעזור.

**הרב מאיר ליברמן:** כבר דיברו על הכל. נקודה קטנה. המשנה אומרת הוי זנב לאריות, אני חושב שעצם זה שמשתייכים לכוה ארגון עם כ"כ הרבה תלמידי חכמים, זה נותן לבן אדם כוחות לראות שאם יש חברים שלי מסוגלים אז גם אני מסוגל. אני יודע הרבה אברכים שזה מאד מאד הרים אותם. זה נקודה אחת. אני חושב שבדרשו עושים את שתייהם. גם מבחנים החדשיים אז לומדים דף היומי, לומדים ביסודיות, וחוזרים כמו שהזכירו. וגם המבחנים הכלליים פעם בחצי שנה, לי אישית היתה תועלת מאד גדולה בחודש ניסן ותשרי, לחזור עוד פעם, כמה שהספקתי, לפעמים היו ימים שהספקתי מאה דפים גמרא בלי רש"י לעבור, זה נתן לי ממש תחושה של גן עדן.

**הגאון רבי בערל פוברסקי שליט"א:** כתוב שבור סוד שאינו מאבד טיפה. אמר את זה ר' אליעזר. לא כל אחד זוכה ככה. לי יש גם בן אחד כזה. איפה הוא? אם אני רוצה לדעת משהו, אני שואל אותו. הוא יודע. יותר ממני. מצוין. תצליחו. קרוב אליך הדבר מאד בפוך ובלבבך לעשותו, חושבים שזה רחוק, כשמחילים אז רואים שזה לא... כמה שיותר, זה נהיה קרוב יותר. אומרים שהשאתג אריה היה מקבל עליה, אז מהמקום שלו עד ה.. הוא למד שלש מאות דף. שמעתם את זה. הוא קיבל עליה, עד המקום הוא הספיק שלש מאות דף. שאגת אריה. האם זה מעשה כשפים? תצליחו.

שעוברים עוד פעם על השלושים דף, יכול לעבור בחצי שעה ככה, ואני נותן עצה טובה למי שירצה, ללמוד בשבת אחרי המבחן שוב פעם. זה כבר אחרי שירד העול של המבחן, לחזור עוד פעם ועוד פעם, זה נותן את כל ה... ואחרי זה כל ארבע חדשים עוד פעם ועוד פעם. המבחנים של דרשו גורמים לימוד אחר לגמרי. הכרת הטוב, ממש חמש עשרה שנה אויר לנשימה. המבחנים של דרשו.

**הגאון רבי בערל פוברסקי שליט"א:** אני יספר לכם סיפור יפה על הרב מברסקי. כשלמדתי בכורות יש שם רש"י קשה מאד, ואמרתי פשט. אז הייתי אצל הרב מברסקי, אמרתי לו את זה. הוא אמר לי, נכון מאד, גם אני אמרתי ככה. אבל אני רוצה להגיד לך, אני אמרתי מה שאתה לא אמרת, הבאתי ראיה ברורה מירושלמי. אתה אמרת בלי זה, זה ירושלמי מפורש. ככה הוא אמר לי. הוא אמר לי את הירושלמי. פתאום הוא מתחיל לחשוב, הוא אמר תביא לי גמרא בכורות, הבאתי לו את הגמרא בכורות, והוא מסתכל בסוף בליקוטים, הוא מסתכל ומסתכל, ואז אמר טעיתי, זה לא הפשט בירושלמי. מה הוא מצא שמה? היפה עיניים לא מציין את הירושלמי הזה. אז אם הוא לא מציין סימן שזה לא הפשט. אתם שומעים? עד כ"כ הוא סמך על היפה עיניים. כזה ירושלמי למה הוא לא ציין? לא יכול להיות שהוא לא ידע. אין כזה דבר. אז הוא הסתכל עוד פעם בירושלמי... ואמר, נכון, הוא צודק, לא כמו שחשבת.



**הרב מיכאל אולמן:** שתי עצות טובות שאני מרגיש שמאד עזרו לי, אני לא יודע אם לכל אחד זה מתאים, אבל דבר אחד שהזכירו מקודם, רק שמקודם דברו על מסכת שלמה לעשות סיכום, אני מרגיש שיש תועלת כל יום על הדף, מיד אחרי שגומרים את הדף לעשות סיכום מה היה הנושא של הדף. אז לפעמים זה דף שברור לגמרי, אז אפשר לעשות סיכום על כל הדברים שבדף, אבל לפעמים זה דף שלא ברור לגמרי, עכשיו לומדים העור והרוטב וזה הרבה עבודה, אבל מה היה הנושא בדף, הנושא היה יד ושומר, וכמה השיעור שלו, אני לא זוכר את כל הדעות, יש מחלוקת פה, פעם הבא זה יהיה יותר ברור ויותר קל לסכם. אני רואה את זה בחוש שדף שלא סיכמתי, שהייתי צריך לרוץ מיד אחרי הלימוד של הדף, אני מגיע אליו אחרי חצי שנה, אני

# לפתע, התרומם מרן הגראי"ל שטיינמן מלוא קומתו, חיבק אותו ונישק אותו פעם אחר פעם! 95 שנות עמל התורה והנהגת הציבור, עמדו והרעיפו אהבה על אותו בעל תשובה, כשראש הישיבה אומר לו בעיניים לחות מדמעות: 'אוי, כמה שאני מקנא בך, כמה שאני מקנא בך...'

גם: אחרי מי רדף ראש הישיבה בתחנת הרכבת?



הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

ואהבתי לרעה קמוץ (ויקרא י"ט, י"ח)

אחד הערכים המרכזיים בחייו של יהודי, ערך עליו גאוונו והוא משוב ליבנו, ניתן לנו כמתנה בפרשת שבוע זה. זהו ערך שכולנו מחוייבים אליו, מצוה אהובה במיוחד שכולנו מחוברים אליה ודבקים בה בכל נימי נפשנו - המצוה לאהוב כל יהודי, מצוות אהבת ישראל הנפלאה.

זו מצוה מרגשת במיוחד, שממנה נובעות רבות פעולות ואף יותר, שאנו עושים בימי חיינו. אהבת ישראל היא הרגש, המנוע, המדחס והמחזיה של כל פעילות החסד הנפלאה שאנו רואים סביבנו, היא זו שמפעילה את האיכפתיות והדאגה הכנה, ההתמסרות והמאמץ של כל יהודי למען זולתו, לעשות לו טוב, להקל עליו, להטיב עמו.

אהבת ישראל היא מצוות זהב, במסגרתה אנו אוהבים כל יהודי, כמו שהוא. זר כמוך, בן משפחה כמכר רחוק, מי שנראה כמונו וגם מי שלא נראה כמונו. עצם העובדה שהוא יהודי, חלק ממשפחת עם ישראל, הופכת אותו לבן משפחה יקר ואהוב כל כך, שנפעל למענו ונעשה הכל כדי להטיב עמו, בכל זמן, בכל תנאי ובכל מצב.

## 'יענק'ל יענק'ל' מבוהל...

היה זה בתחילת תקופת מלחמת העולם השנייה, כשהידיעות על גורל היהודים שנפלו טרף לידי הנאצים הרשעים החלו להתפרסם. ישיבת קלצק שבפולין בראשות ראש הישיבה הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל נמלטה לליטא, וכשהרוסים כבשו את ליטא - נאלצה הישיבה להתחלק לכמה קבוצות שהתפרזו, כדי לא לעורר את חמת הרוסים.

על בני הישיבה באותם ימים, נמנה תלמיד בשם יענק'ל קליטא. יענק'ל זה היה פיקח וחרוז מאוד, והחליט לעשות הכל על מנת להשיג אשרת יציאה לארץ זרה, להימלט מהמלחמה המשתוללת. הוא נקש על דלתות השגרירויות השונות, עמד בתורים הארוכים והתחנן ללא הרף, אך לשווא. רוב ככל המדינות סגרו את שעריהן, וסירבו להנפיק אשרות יציאה למדינותיהן - אשרה שפירושה חיים. אך יענק'ל לא אמר נואש. הוא שב והתחנן בשגרירות הבריטית, פעל בכל דרך אפשרית כי השגרירות הבריטית בליטא תנפיק לו אשרת יציאה לבריטניה, שנחשבה ארץ מוגנת. לבסוף, עלה בידיו

להביא לכך שהשגרירות הבריטית 'תשקול' אם להעניק לו אשרת יציאה, והוא אף קיבל על כך אישור בכתב. עדיין לא מדובר באשרת היציאה הנכספת, אלא באישור כי השגרירות 'שוקלת' ו'בוחנת' אם להעניק לו אשרה כזאת, כך שבעצם - למכתב לא היתה כל משמעות מעשית.

כמה ימים חלפו, ולמרות שיענק'ל הוסיף להתחנן בשערי השגרירות, עדיין לא הונפקה האשרה המיוחלת. יענק'ל סבר שכנראה בקשתו - כמו בקשת יהודים רבים אחרים - נדחתה על הסף, ולאחר כמה ימים נוספים, כשנסגרה השגרירות הבריטית, הבין יענק'ל שככל הנראה לא תהיה לו אשרת יציאה, וכל מה שנותר בידיו הוא רק המכתב הלא מספק לפיו השגרירות 'שוקלת' אם להעניק לו מעמד פליט. בשל כך, החליט כי זה הזמן לעשות מעשה...

הוא פנה לראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר, והודיעו כי החליט לנסות להימלט בעזרת המכתב הזה. 'זו אמנם לא אשרת יציאה' - הסביר יענק'ל, 'אך בכל זאת זה מסמך כלשהו, אולי הוא שווה משהו. אעשה הכל על מנת להימלט בעזרת המסמך הזה, אולי יחוסו ואולי ירחמו עליי!' - טען.

רחמיו של רבי אהרן נכמרו על התלמיד, הוא חש כי זו סכנה גדולה מדי עבורו. 'לפי דעתי', - אמר ליענק'ל, 'חוששני שחלילה יתפסו אותך ללא האשרה וישלחו אותך לסיביר, לא כדאי להסתכן עד כדי כך, עודך צעיר לימים!' - סבר ראש הישיבה. אלא שיענק'ל לא אבה לוותר, הוא חש כי זו ההזדמנות היחידה שלו להציל את חייו מאימת

המלחמה, וטען כי אולי בכל זאת בעזרת המסמך יינצל, ולחילופין - הלא נאמר לו כי יש סיכוי קלוש שאשרת היציאה תחכה לו בנמל, אולי זה יקרה...

יענק'ל המשיך לראות בפיסת הנייר שבידו הזדמנות אחרונה לזכות בחיים חדשים בבריטניה, ורצה רק לברוח. לבסוף 'נכנע' ראש הישיבה לעקשנותו והפצרותיו של יענק'ל, ובירכו שייסע לחיים ולשלום...

יענק'ל נפרד מראש הישיבה, ושם פעמיו לעבר תחנת האוטובוס. עד מהרה הגיע האוטובוס, ישן ומקרע, צפוף בעשרות אנשים שהצליחו להיחבק ולעלות אליו. האוטובוס עשה את דרכו לקובנה, שם יש רכבת הנוסעת לעיר הנמל. המסע לא קל, אך החיים שווים אותו, בהחלט...

כשהגיע האוטובוס לקובנה, גילה יענק'ל תחנת רכבת הומה אדם, כולם ביקשו להגיע לנמל ולנסות לברוח. הוא מיהר לרכוש כרטיס נסיעה מתאים, ושירך את רגליו בין ההמון, עד שמצא קרון אליו אפשר לעלות. כעת לא נותר לו אלא להמתין ברכבת העמוסה, עד שזו תחליט לצאת לדרך, לעבר עיר הנמל...

ובעוד יענק'ל יושב בקרון הרכבת וממתין, דמות נוספת נכנסה לתחנת הרכבת, ראש הישיבה - הגאון רבי אהרן קוטלר בעצמו. זמן קצר לאחר שיענק'ל יצא, עשה רבי אהרן את הדרך אחריו: יצא לתחנת האוטובוס, והמתין בה שעה ארוכה. אחר כך נסע באוטובוס נסיעה לא קצרה, ובסיימה - הגיע לתחנת הרכבת בקובנה...

ועדיין לא נסתיים המסע... - רבי אהרן התרוצץ בתחנת הרכבת, קורא בקול 'יענק'ל יענק'ל', מחפש אחריו בכל מקום ופינה. ראשו נדחק באשנבים השונים, זקנו ההדור התנופף ברוח החולפת, והוא ממשיך לרוץ ממקום למקום וזועק: 'יענק'ל קליאט', מחפש אחר תלמידו... דקות ארוכות חולפות עוברות, רבי אהרן עובר מקרון לקרון ברציפים השונים, ממשיך לקרוא בשמו של תלמידו ומחפש אחריו כאילו איבד יהלום יקר...

יענק'ל ישב ברכבת, ולפתע, משום מקום, שמע קול מוכר קורא בשמו, פעם אחר פעם, קריאות קצובות וקולניות. הוא הפנה את מבטו אנה ואנה, הביט לכל הצדדים, ביקש מהעומדים על יד חלונות הקרון - לזוז מעט כדי שיוכל לראות מי קורא לו. להפתעתו, היה זה ראש הישיבה, רבי אהרן קוטלר בעצמו!

'הראש ישביה!' - קם יענק'ל ממקומו נסער כולו, המום מהמראה, עיניו קרועות מתדהמה ופיו יורה שאלות: 'מדוע עשה ראש הישיבה את כל הדרך אחריי? מדוע נדחק ראש הישיבה באוטובוס, רץ והתרוצץ בין המון האדם בתחנת הרכבת, התאמץ כל כך כדי לשוב ולפגוש בי? מה קרה?!' - שאל בתימהון...

'רק רציתי לבשרך', אמר לו רבי אהרן קצרות, 'שמיד לאחר צאתך, הגיע מברק המבשר כי בניגוד לכל התחזיות, הברטים נאותו לתת לך אשרת כניסה. במברק נכתב כי המסמכים מחכים לך בנמל!'

'נפלא!' - שמח יענק'ל על הבשורה, 'הודו להשם כי טוב!' - קרא ברגש רב בהבינו כי חייו ניתנו לו לשלל. 'אבל', שבה התמיהה וזעקה מתוך לבו, 'הלא המסמכים היו ממתנים לי לפני העליה לספינה בכל

מקרה, מדוע טרח ראש הישיבה כל כך כדי לנסוע אחריי לקובנה ולהשיגני על פסי הרכבת? מה בער להתאמץ כל כך רק כדי לדווח לי את הידיעה המשמחת?!'

'זה פשוט', חיך רבי אהרן את חיובו הטוב, 'הלא הרגשתי כי יצאת לדרך מודאג ומתוח, כשאינך יודע כיצד יסתדרו העניינים, ובעצם אתה מצפה לנס... החלטתי לרדוף אחריך ולבשר לך את הבשורה, למען תיסע לדרך רגוע ושלי, שמח ובטוח בישועתך!'

יענק'ל שב והתיישב במקומו, משפשף את עיניו כלא מאמין. ידוע ידע כי רבו גאון התורה וענק המידות, אך לא ידע עד היכן מגיעה אהבת ישראל הבוררת בקרבנו, עד היכן מגיעה דאגתו לשמחת לבו של תלמידו. ראש הישיבה בוודאי שמח לשמע הבשורה כי תלמידו יינצל, אך לא הסתפק בכך: הוא טרח לנסוע באוטובוס לעיר השכנה, להתרוצץ בתחנת הרכבת ולקרוא בשמו, וכל זאת כדי להסיר ממנו את עננת הדאגה ולשמח את לבו!

הסיפור הזה, המופיע בקונטרס 'כולנו יודעי שמך', אין כמוהו ללמדנו מהי אהבת ישראל, לחוש את הזולת, להרגיש את העובר עליו. רבי אהרן לא הסתפק בידיעה כי תלמידו יינצל, הוא טרח והתאמץ כדי לבשר לו זאת, כדי להרגיע אותו ולהעניק לו שלווה בדרכו ובמסעו. לא פעם נקריט לידנו הזדמנות לשמח יהודי אחר, להסיר ממנו דאגה, להעניק לו את התחושה כי אנו שותפים לכאבו ומייחלים לישועתו בדיוק כמוהו - הבה נעשה זאת מכל הלב, זוהי אהבת ישראל!

וגם אם זה קצת קשה, דורש מאמץ או מחייב הקרבה - זו לא סיבה לוותר, נהפוך הוא. הבה נראה את רבי אהרן מתרוצץ בין קרונות הרכבת, קורא 'יענק'ל יענק'ל' אל החלל, מקווה למצוא את תלמידו, רק כדי להרגיעו. אלה וכאלה חמדה ליבנו, להתאמץ למען יהודי אחר, לעשות הכל לשמח את לבו, להפגין כלפיו אהבה מכל הלב!

## תגובה מפתיעה ששינתה חיים

קירות חדרו של ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, כבר התרגלו לשמוע סיפורים מצמררים, מרגשים או מחרידים, מפיהם של הבאים לזכות בעצתו ובברכתו של ראש הישיבה. למרות זאת, נראה כי המעמד הזה היה חריג בכל קנה מידה, וכל בני הבית דמעו עיניהם לנוכח המחזה הנורא הזה...

אל ראש הישיבה הגיע הרה"ג ר' נחום ברנשטיין שליט"א, יחד עם תלמידו - יהודי שעשה לא מכבר צעדים ראשונים אל תוך עולם התורה והמצוות, וחזר בתשובה שלימה. 'ראש הישיבה', הציג הרב ברנשטיין את תלמידו, 'יהודי שלפנינו עשה כפרת דרך ארוכה מהחניון שקיבל עד היום - כשהוא זוכה לעמול בתורה ולהתעלות במצוות וביראת שמים, ועדיין יש מצוה אחת שהוא לא מסוגל לעמוד בה, הוא נכשל בה פעם אחר פעם...'

'אכן כן', פרץ בעל התשובה בכבי מר, 'עשיתי כל שיכולתי, אני מתמסר לעמול התורה בכל לבי וברוך השם מצליח לקיים את רוב המצוות. רק במצוה הזו אינני מצליח להתגבר, שוב ושוב אני נכשל והיצר מסיט אותי מדרכי, שוב ושוב לבי מתרסק ואינני מחזיק

חלקך! - משבח אותו ראש הישיבה, 'אני מאושר שאני זוכה לפגוש אדם כמוך! אתה מצליח להתגבר, נלחם כמו אריה, אני גאה בך!' - שב ראש הישיבה וקורא בהתרגשות, לוחץ את ידו בחום ומזמינו לבקר שוב בעוד תקופת מה...

בפעם השלישית שנכנס, בישר אותו יהודי כי התעלה לחלוטין, הוא עומד איתן בדעתו ובכל מצוות דתו. הפעם אי אפשר היה להכיל את המחזה, ראש הישיבה קם מכסאו ונשקו על מצחו, 'אתה לא יהודי קדוש, אתה קודש הקדשים ממש!' - קרא לעברו ראש הישיבה בהתרגשות אין קץ, אין מילים לתאר, אין מילים ממש! וכך, באהבת ישראל כנה ובלי אף מילת ביקורת, בלי עצת חיוזק רק באהבה מורעפת, הצליח ראש הישיבה להעניק לו כח וגבורה להתגבר על נסיונותיו, לנצח את יצרו. כי אהבת ישראל היא מתכון בטוח להשפעה על הזולת, דרך האהבה תמיד מנצחת, מועילה, מרוממת ומשפיעה!

תגלית זו נחשפת בספר 'ליקוטי אמרים - תניא', בפרק ל"ב, כי הדרך להשפיע על אדם ולקרבו לתורה עוברת באותו נתיב, נתיב אהבת ישראל. וכך הוא כותב: 'אף הרחוקים מתורת השם ועבודתו... צריך למושכן בעבותות אהבה!' - כי אהבת ישראל היא הדרך להשפיע, לרומם, להעניק כוחות ויכולות התמודדות לזולת! הבה נאמץ את הדרך הזו, כי כולנו רוצים להיות בעלי יכולת להשפיע על הזולת, לרומם אותו, לחנך את ילדינו. כדי להצליח בכך - כמה כדאי לבחור בדרך אהבת ישראל, לראות את החלק הטוב שבזולתנו ולהתחבר אליו באהבת אמת, ואז נוכל לדבר אליו ממקום של אהבה וחיבה, ולהשפיע עליו לטובה!

מעמד. ילמדני ראש הישיבה מה לעשות, כיצד להתמודד, אולי איזו עצת חיזוק או משהו... - ביקש בבכי תמרורים... הוא ציפה שראש הישיבה יסביר לו את חומרת הענין, אולי יעניק לו עצה מעשית, ללמוד בספר זה או אחר, לפעול באופן כזה או אחר. להפתעתו הרבה, נענה בדרך אחרת:

לפתע, התרומם ראש הישיבה מלוא קומתו, לחץ את ידו בחום, חיבק אותו ונישק אותו פעם אחר פעם! 95 שנות עמל התורה והנהגת הציבור, עמדו והרעיפו אהבה על בעל תשובה שזה מקרוב הגיע, כשראש הישיבה אומר לו בעיניים לחות מדמעות: 'אוי, כמה שאני מקנא בך, כמה שאני מקנא בך... כמה זכיות אתה צובר בכל פעם שאתה כן מתגבר, כמה שכר נצחי מוחכה לך... אני מקנא בך!' ראש הישיבה לא נרגע, הוסיף ולחץ את ידו באהבה אין קץ: 'אתה צדיק נפלא, צדיק נדיר. מתקשה כל כך להתמודד, ובכל זאת מתאמץ, בכל זאת ממשיך לנסות, בכל זאת ממשיך להיאבק. בורא עולם גאה באנשים כמוך, אני מלא קנאה בך!'

כל הנוכחים ניגבו דמעות סוררות, לא הרבה פעמים ראו את ראש הישיבה כה נרגש, כה מחמיא, כה מעודד, בטח לא יהודי המעיד על עצמו שהוא נכשל פעם אחר פעם... לבסוף, לחץ שוב ראש הישיבה את ידו של האיש, וביקש ממנו לשוב ולהיכנס אליו לאחר תקופת מה, כי רצונו לפגוש שוב בגיבור הרוח הגדול...

לאחר מספר חודשים שב הרב ברנשטיין עם אותו יהודי ונכנסו לראש הישיבה, שקיבלם בחום וזכר היטב את הפגישה הקודמת. ראש הישיבה התעניין בשלומו ואיך נמשכת ההתמודדות, והיה מאושר לשמוע שנרשם שיפור משמעותי, אותו יהודי כבר מתמודד הרבה פחות, אם כי הוא עדיין נכשל מעת לעת...

ושוב נשנה המחזה המרגש, המרטיטי כל כך. ראש הישיבה קם מכסאו, מחבק ומנשק אותו ואהבה ללא גבול. 'אשריך מה טוב

שלחית תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

\* דף היומי בבלי

\* דף היומי בהלכה

\* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

\* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

\* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' \*4992 או 077-2222-666

# ובלשון המדוברת, הוא עומד להבחן בפעם אחת במבחן בכתב

## על 2430 דף והוא דווקא נשמע רגוע ונינוח

הרה"ג ר' חיים זאב מינקוביץ מחשובי הלומדים בכלל פוניבו' שזוכה להשתתף במבחן השבוע מתאר בראיון מיוחד את ההתרגשות לקראת המעמד ומגלה איך גם אתם יכולים להבחן על כל הש"ס • סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

### הרה"ח ר' אהרן כהן

אני עכשיו 'בין לבין'. נשמעת התשובה המחויבת והרגועה דווקא. היה זה השבוע, יום ראשון, השבוע של המבחן. ביום המישי כ"ז בניסן עומד להתקיים המבחן הגדול במסגרת תכנית 'קניין ש"ס' בו יעמדו הנבחנים בכור המבחן על החומר הנלמד ב'דף היומי' ממתחילת הש"ס. בסך הכל המבחן כולל את החומר על הדפים: ברכות ב. - חולין קכב. ובלשון המדוברת, הוא עומד להבחן בפעם אחת במבחן בכתב על 2430 דף (כן. זה לא טעות!) והוא דווקא נשמע רגוע ונינוח.

היה זה בתחילת השיחה עם הרה"ג חיים זאב מינקוביץ מחשובי הלומדים בכלל פוניבו' הזוכה להבחן כבר בפעם השנייה בתכנית 'קניין ש"ס' כשלאחר זוכה והצליח להבחן על כל הש"ס במחזור הקודם, המשיך ב'שנית לקדשו' כשהוא נבחן שוב, והפעם הוסיף בקודש והוא נבחן גם על פירוש תוס'. לשאלתי 'איך זה להיות בשבוע לפני המבחן הגדול', נשמעת תשובתו בחיוך, שהוא אכן בין סדרי לימודיו לקראת המבחן. בהמשך אחר ששמענו את דעתו וגישתו הרגועה למבחנים, הצלחנו להבין מאיפה נובע הרוע המיוחד הזה. אך כדרכנו, לתועלת הקוראים נתחיל מההתחלה.

### איך הכל התחיל?

האמת, חוזר הוא כשלוש עשרה שנה אחורה, כל הזמן קבעתי לעצמי תכניות לימוד עם הספק בבין הסדרים, בהם התקדמתי ורכשתי ידיעות במסכתות בש"ס. אך כמובן, שאחרי הכל, ברגע שאין מסגרת מחייבת, זה לא מצליח תמיד כמו שרוצים וכדומה. היה זה עם תחילת המחזור הקודם ב'דף היומי', היו אלו דווקא בני ביתי שהבחינו בפרסומות מטעם 'דרשו' על תכנית 'קניין ש"ס', שבנוסף למבחנים החודשיים יזכו 200 לומדים להתקבל לתכנית שבמסגרתה יזכו ללמוד ולדעת את כל הש"ס. הרגשתי שזה ממש בשבילי. אם כי, הוא מצוין, בליבי חשבתי שאין סיכוי שאצליח לעמוד במשימה שכזו להבחן כל חצי שנה על החומר מתחילת הש"ס. עם כל זה החלטתי. יוצאים לדרך.

### איך עשיתם את זה? מה היה סדר הלימוד והחזרות?

הייחודיות של 'קניין ש"ס' היא שהתכנית לא בנויה באופן המתאים רק לבעלי כישורונות נדירים וכדומה. מקדים הוא ואומר. זו פשוט תכנית מסודרת, שדרכה יכולים להגיע ליעד ולמטרה הקדושה, לזכות, ללמוד ולדעת את הש"ס. נשמע קולו נרגש. בכל מקרה, בכל



חודש השתתפתי במבחן החודשי, אחר היה המבחן המסכם של 120 דף, ואחר נגשתי למבחן הגדול שהלך וגדל בכל חצי שנה בעוד כ 200 דף.

**איך מתכוננים למבחן של כאלפיים דף? זה שייך לחזור בכל פעם על כל החומר לפני כל מבחן?**

זה אכן לא פשוט בכלל. בפרט שברוך השם המשכתי ללמוד כרגיל כל היום בכלל. מסכים הוא. אך למעשה, מה שעשיתי היה די קל. בשנים הראשונות שנבחנים על כמה מאות דפים אכן השקעתי הרבה, כשלפני כל מבחן עברתי על רוב החומר ממש לפני המבחן הגדול.

בהמשך שהחומר עבר מעל ומעבר לאלף דף, כבר שלטתי די יפה בחלקים הראשונים של הש"ס, שהרי כבר למדתי וחזרתי עליהם עשרות פעמים לצד המון המבחנים המסכמים בכתב. אז ישבתי וצינתי לעצמי אלו מסכתות חייבות יותר ריענון ובאלו מסכתות יחסית זה לא דחוף כל כך. ככלל, השתדלתי שבכל מקרה, בכל שנה לעבור לכל הפחות פעם אחד על כל החומר, היינו מסכתות שלא חזרתי עליהן לקראת המבחן בתשרי הקפדתי ללמוד אותן לקראת המבחן בניסן, כך שכל שנה חזרתי למעשה על כל הלימוד למען יעמדו לזיכרון.

**בכל זאת, איך מצליחים לעשות את זה יחד עם השמירה עם הלימודים בכלל? מתעקשים אנו להבין לתועלת אלפי הקוראים.**

האמת. הוא מודה בענוות חן, כיום זה כבר לא קשה לי כל כך, כיוון שכבר זכיתי להבחן במחזור הקודם על כל הש"ס. בכלל, הוא



בגמרא. אף באופן שזוה אני מאושר. כשהוא מנמק. מבחינת המבחן הוא לראות שאני בקי בחומר, היינו שהסוגיא מונחת לנגד עיני. אני מתיישב מול על המבחן, באם מיד עם קריאת השאלה אני זוכר איפה הנושא המדובר ומה הם עיקרי הסוגיא, אני מרגיש 'הודו להשם' הצלחתי. בהמשך כשאני זוכה ומצליח לענות על התשובה לפרטיה כיאות הרי זו שמחה נוספת. אם תרצה זו עוד סיבה למה אני רגוע לקראת המבחנים. מסכם הוא בבהירות. **בכלל. ממשך**

**הוא בשיח תלמידי חכמים. מבחינתי למבחנים יש שתי מטרות.** הראשון הוא כאמור, ליזכות לדעת את הגמרא ע"י השינון והחזרות כסדר, כשהמבחנים מהווים כ'מחייב' וגורם מדרבן. בנוסף, הוא ממשך, הרי מובא בקידושין לא. שנדרש מאתנו "שיהו דברי תורה מחודדים בפיו. שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד". מתי זה יוצא ששואלים אותנו?! שואל הוא רטורית. אך באמצעות ההשתתפות במבחן אנו מתוודעים לעצמנו האם אנו אכן כבר עומדים במצב האידיאלי הנדרש מאתנו. מסיים הוא בלהב.

כשלנו לא נשאר לקנא על השגות של יהודים בני זמננו... מה תענה לחבר או מכר שיתעניין אצלך על ההצטרפות לתכניות

הלימודים והמבחנים? מעוניינים אנו לשמוע לסיים. אין ספק, נשמע הוא ברור וחד. מי שרואה את עצמו מספיק עקבי וחזק להתחבר לתכנית ולעמוד בה בלי שום ויתור או דיילוגים וחסורים, הרי אין שום שאלה שזוהי הדרך הנכונה והמעשית ביותר ליזכות ללמוד ובעיקר העיקרים להגשים את החלום של כל יהודי; לדעת את הש"ס.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,  
כתבו ל: [a0533185209@gmail.com](mailto:a0533185209@gmail.com)

משתף, כיום בכל יום אני משקיע בעיקר בלימוד התוס' שאת זה לא למדתי בעבר ובסוף החודש בשבוע האחרון של המבחן אני לומד כל יום כשישה דפים את כל הגפ"ת וכך אני נבחן על השלושים דף, וגם לקראת המבחנים הגדולים נדרש ממני פחות. אך בפעם הראשונה, מדגיש הוא בחן, אכן השקעתי הרבה-הרבה. אך אציין בהחלט, שכאמור שמרתי על סדרי הלימוד כתיקונם, כך שבהחלט זו תכנית מעשית לכל אחד.

בכלל, מרגיש הוא חובה להעלות על-נס, צריך להעריך ולהוקיר יותר את חלקן של בני הבית נשות האברכים הזוכים להיות מנבחי 'קניין ש"ס', כשהוא מגלה סודות מהחדר. המבחנים הגדולים מתקיימים בימי תשרי וניסן, תקופות לא קלות כל כך בלשון המעטה בבתי ישראל. לא אחת הזרתי הביתה בערבי פסחים, ועדיין היה זכר מהיום העמוס והמייגע שהיה בבית, אך עם כל זה בעצה אחת החלטנו שיהיה מה שיהיה, הכל שווה בכדי שאזכה להמשיך להתקדם למטרה הקדושה ליזכות לדעת את הש"ס.

**איך מצליחים להיות רגוע בשבוע של מבחן על כ"ט 2500 דף? חוזרים** אנו לשאלתנו הראשונה.

את ה'מטרה' כבר עשיתי, המבחן הגדול שיתקיים א"ה השבוע זה רק ה'אמצעי'. הגיב בקצרה כשהוא ממשך ומסביר. המטרה שלי הוא ללמוד ולדעת את הש"ס, לצורך כך נצרך ללמוד במסגרת מסודרת עם מבחנים המדרבנים לשון ולחזור על הלימוד כסדר. את הלימוד והחזרות כבר עשיתי, כעת נשאר לי להשלים גם את ה'אמצעי'. משלים הוא מאושר.

אישית. מגלה הוא מצפוני ליבן. קורה ואני עונה את התשובות לשאלות ואחר אני רואה שבטעות עניתי את התשובה בדיוק ההיפך, היינו שזכרתי את ה'חילוק' שבסוגיא, אך בדיוק להיפך מהמובא



# "באותו זמן בתי עמדה להינשא לגוי, אבל 'אבל המכה של הרבי על השולחן' עשתה לי משהו. החלטתי לקיים מיידית את הבטחתי ולעלות לארץ ישראל"

דרשתו היוצאת דופן של ה'ינוקא' מקרלין ב'טיש ליל שבת'



## הרב ישראל ליוש

"קדושים תהיו... איש אמו ואביו תיראו... אני ה' אלקיכם" (ויקרא י"ב ג')

הרה"ג רבי משה דוד טננבוים זצ"ל, הי"ד הראשון של ועד הישיבות, סיפר על אירוע מפעים שהיה בעת שהיה בהבראה מטעם ועד הישיבות ב'כפר פינס':

יום אחד נכנס לבית ההבראה יהודי חילוני, ובפיו בקשה לא שגרתית: 'התוכל בבקשה להצטרף אלי ולהשלים מנין לברית מילה שאני עורך לבני?'

'בשמחה!' - עניתי מיד, אך מקולי וממבטי היה ברור כי אני מתפלא על בקשתו...

'אני מקיבוץ עין שמר' של 'השומר הצעיר' וחסר לי עשירי למנין!...' נסענו לקיבוץ עין שמר, וכשנכנסנו לבית הכנסת, נדהמתי, אכן היו שם שמונה אנשים, כולל המוהל, שלא היה נראה אחרת משאר תושבי הקיבוץ. אבי הבן ואנוכי השלמנו לעשרה, והברית נערכה בפשטות ובמהירות.

לאחר הברית שאל אותי אבי הבן אם אהיה מוכן להתלוות אליו ל'בית ההורים' של הקיבוץ, לבקר את אביו הזקן. הוא ישמח מאוד לראות יהודי כמותי! - הסביר אבי הבן את בקשתו.

הסכמתי. כשהגענו אליו, לאחר שהתעניין למוצאי ומקום מגורי, סיפר לי הסב ספור מבהיל:

בצעירותי, באחת השבתות הגיע לשבות בעיירתנו האדמו"ר רבי ישראל ה'ינוקא' מקרלין זצ"ל, מי שלימים נקרא בפי חסידיו 'דער פרנקפורטר', ע"ש מקום קבורתו בפרנקפורט שבגרמניה. ספרו שהוא יערוך 'טיש' בליל שבת, למרות שכבר הייתי רחוק מערכי היהדות, הלכתי עם חבריי ל'טיש'.

לפתע הס הושלך בבית המדרש, באחת הופסקה שירת הדבקות שהושרה שם בעוצמה רבה, האדמו"ר נשא דברים ואמר: 'למרות שאין מנהגי לדבר דברי תורה ב'טיש', אחרוג ממנהגי ואשא דברים, "כתוב בתורה" - אמר האדמו"ר - "קדושים תהיו, יש בני אדם - כמו החסידים שלי - שכשאני אומר 'קדושים תהיו', הם תיכף מבינים את כוונתי, וכל אחד יודע במה הוא צריך להתחזק ולהוסיף קדושה. לעומתם יש אנשים שצריך להוסיף להם את המשך הפסוק: 'איש אמו ואביו תיראו', הביטו אל הוריהם, אל הדור הקודם, קחו מהם מוסר ולמדו מהם כיצד צריך להתנהג. אולם ישנם אנשים שרחוקים יותר, שגם ההורים שלהם כבר התרחקו, מהם אי אפשר לבקש

ללמוד דרך ארץ מהוריהם", - וכאן דפק הרבי על השולחן, ואמר: "לאלו אני אומר 'אני ה' אלוהיכם', הביטו על הקב"ה... שימו עיניכם למעלה, לפני מי שאתם עתידים ליתן דין וחשבון..." 'הדפיקה הזו' - המשיך הסב לספר - 'עשתה לי משהו, הבנתי שאיני יכול להמשיך כך ולהתנתק מהדורות הקודמים, באותו רגע החלטתי שאני עולה לארץ ישראל. בתי עמדה להינשא לגוי, לאחר שעזבה אותי, קיימתי מיד את החלטתי ועליתי לארץ ישראל'.  
'גם הברית שהשתתפת היום' - סיים הסב הזקן את סיפורו המבהיל - 'היא תוצאה של אותה דפיקה וצעקה 'אני ה' אלוהיכם'...'

דברי האדמו"ר ה'ינוקא' מקרלין זצ"ל בדרשתו היוצאת דופן, מבארים באופן חדש את סמיכות הפסוקים 'קדושים תהיו' ו'איש אמו ואביו תיראו'.

עפ"י דרכו יש להוסיף ביאור, שהרי ישנן שני סוגי יראת ה', 'יראת הרוממות' ו'יראת העונש', ועל שניהם דיבר כאן הכתוב, בתחילה מצוה הקב"ה 'קדושים תהיו' משום 'יראת הרוממות', שהרי 'קדוש אני'. גם ההשוואה למורא אם ואב, מורה על 'יראת הרוממות', שהרי המורא מאב ומאם, היא מחמת רוממותם, כבודם ומעמדם, ולא מפחד עונשם. כמו המורא מהמקדש ומהחכמים.  
ומי שעדיין לא הגיע לדרגת 'יראת הרוממות' העליונה יותר, לו אומר הקב"ה: 'אני ה' אלוהיכם', וכפי שמבואר בהמשך הפרשה: נאמן להיפרע, זוהי 'יראת העונש'.

שליחת תגובות לכתב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו לו: [israel.layosh@gmail.com](mailto:israel.layosh@gmail.com)

# להתקשר לתורה מסביב לשעון

## מאת הרבנים הגאונים שליט"א



הרב **מאיר שפירא** שליט"א  
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2



הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א  
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1



הרב **אפרים סגל** שליט"א  
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/2



הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א  
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1



הרב **יוסף ברגר** שליט"א  
ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7



הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א  
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1



הרב **אברהם פוקס** שליט"א  
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3



הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א  
לקראת שבת מלכתא  
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: \*4992 או 077-2222-666

# מעשה באחד מגדולי הדור שליט"א שביקש לקיים מצוות פדיון פטר חמור, וזכה אף לקיים המצווה בהידור, אך משבדקו את כשרות הכבש נמצא טריפה, ונתעוררה שאלה שמא לא קיים מצוות הפדיון ואף הברכה הייתה לבטלה...



## פטר חמור של גדול הדור

מעתה יש לדון במה שנחלקו גדולי הדור אם מאחר שדעתו היתה לפדות בכבש לא נתכוון לפדות בתורת שווי, או שמא מאחר שמ"מ רצה לפדות בדרך המועיל, אם לא מועיל בתורת כבש כיון שנתברר שהוא טריפה יועיל עכ"פ בתורת שווי, כיון שדעתו ורצונו לפדות.

והביאו ראה בגמרא בקידושין (מח) שהמקדש אשה בשטר פסול, שמים את הנייר ואם הוא שווה פרוטה הרי היא מקודשת בתורת קדושי כסף הואיל ודעתה על הנייר, כן דעת חכמים בבביתא וכן נפסק להלכה, הרי שמועיל גם באופן שלא נתכוון אליו בפירוש.

אך מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א בדרך אמונה פ"ב מבכורים כתב שהגרעק"א הוכיח מאותה גמרא להיפך, מזה שהוצרכנו לטעם שדעתה על הנייר, משמע שאם לא היה דעתה על הנייר אלא שהגרעק"א הביא גמרא בב"מ (דף יא) שמי שנפל על הפקר במטרה לקנות אותו לא קונה בקניין ד' אמות, הואיל ונפל גילה בדעתו שמוענין לקנות ע"י הנפילה ולא ע"י קניין ד' אמות, ונפילה אינה קונה, וכתב הנמוקי יוסף שדוקא בגלל שקניין ד' אמות הוא מדברנן יכול לסרב לקנות בו, אבל קנין המועיל מן התורה לעולם קונה אף שנתכוון לאופן אחר, ע"ש מה שתי' בזה. והקהילות יעקב קידושין סי' א' כתב שרק בקניין כסף צריך להתכוון שיהא לתמורת הדבר, לכן בקידושין הוצרכנו לטעם שדעתה על הנייר.

ומרן בנו בדרך אמונה כתב שלפי דברי הבה"י לגבי פדיון פטר חמור יועיל בשווי.

והוסיף לומר שבפדיון פטר חמור, הפדיון בכבש ובשווי שניהם ענין אחד ויועיל הפדיון בשווי אף שלא נתכוון לו בפירוש.

### העולה להלכה

להלכה נראה שבעיקר מועיל הפדיון מדין שווי, אך לכתחילה כתבו בספר ילקוט פטר חמור שכשפודה בשה יאמר בפירוש שלהצד שהכבש טריפה יחול הפדיון מדין שווי. ויהי רצון שנזכה לקיים את כל המצוות כהלכתם.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

מעשה באחד מגדולי הדור שליט"א שאוותה נפשו לקיים מצווה יקרה של פדיון פטר חמור, וקנה אתו מבכרת וילדה זכר בבעלותו, ומינה כהן צדיק ותלמיד חכם ועשה מצות פדיון פטר חמור ברוב עם והקנה את הכבש במתנה גמורה תמורת החמור להפקיע איסורו של הפטר חמור.

לאחר הפדיון חזר וקנה את הכבש מהכהן כדי לקיים בו מצות שחיטה ונתנת הזרוע לחיים וקיבה לכהן ולחלק את הבשר לתלמידי חכמים ולעשות קלף מהעור וציצית מהצמר, ולקח את השה לבית המטבחים לשחיטה ובדקו את הכבש ונמצא בו סירכא והטריפו את השה, ומכרו את הבשר לגוים בעשרת אלפים לירות והחמור היה שווה שלשת אלפים לירות.

והגדול הנ"ל נתעורר בשאלה שהרי אין פדיון בכבש טריפה ויוצא שלא קיים מצות הפדיון וברכתו היתה לבטלה.

### פדיון בטרפה ששווה יותר מהחמור

נחלקו גדולי הדור אם יצא ידי המצווה כיון שמבואר בגמרא שיכול לפדותו בשווי גם בכסף ושווה כסף, אם כן גם אם הכבש הוא טריפה ואינו כשר לפדות בו כדין כבש אבל חל הפדיון מצד שווי שהרי גם לאחר שנטרף נמכר במחיר הרבה יותר משווי החמור.

אלא שדנו בזה שהרי בשעת הפדיון היתה כוונתו לפדות בתורת כבש ולא נתכוון לפדות בשווי, והאריכו בזה בספר ילקוט פטר חמור בחלק התשובות, ונבאר עקרי הצדדים.

הנה בגמרא בכורות (דף יא) אמר רבי יהודה בשם ריש לקיש שאם אין לו כבש לפדות בו יכול לפדות את החמור בשווי, לא אמרה התורה בשה אלא להקל עליו שיכול לפדות בכבש קטן שזול יותר מהחמור.

ולשון הרמב"ם והשו"ע אם אין לו שה לפדותו פודהו בשווי, וכתב הבית יוסף שמשמע שאם יש לו שה צריך לפדות דוקא בשה, אבל הרא"ש והטור כתבו שאפשר לפדות או בכבש או בשווי, והדרך אמונה (פ"ב מבכורים הי"א) האריך לבאר דגם להרמב"ם יועיל בדיעבד גם כשיש לו שה, והוסיף שדעת הדברי חמודות שאף להרמב"ם מותר לפדות בשווי, ומה שנקט אם אין לו שה כלשון הגמרא, משום שאם יש לו שה זול למה יפדה בשווי כשיכול לפדות בזול, אבל ודאי אם רוצה לפדות בשווי רשאי.

# המברך ספירת העומר עם בנו כדי לחנכו, האם יוכל לחזור ולברך בברכה?

הלכה  
במעגל  
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א  
נלקט ממש"ב מחדו"ת דרשו

והנוסע מארה"ב לארץ ישראל והתקצרה לו היממה, האם יוכל לברך מיד כשנוחת?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעזור לב הלומדים, וללכת יש לעין במקורות. הביאור מוספם משנת ברורה מהדורת 'דרשו'

וואזנר (קובץ מבית לוי שם) שיספור שם את אותו יום בלא ברכה וימשיך לספור את שאר הימים בברכה.

**המברך ספירת העומר עם בנו כדי לחנכו, האם יוכל לחזור ולברך בברכה?**

אף שנפסק להלכה שמצוות צריכות כונה (סימן ס' סעיף ד), מכל מקום לענין ספירת העומר מבואר ברמ"א (סימן תפט ס"ג) שאם שמע מהשליח ציבור ברכת ספירת העומר וענה אמן וספר, אם לא התכון שלא לצאת ידי חובה, אינו יכול לחזור ולספור בברכה [שהיה מנהגם לצאת בברכה על ידי השליח ציבור ואחרי כן כל אחד מונה לעצמו], וכתב המש"ב (סי' תפט ס"ק יז) בשם המגן אברהם שהטעם שאפשר שלענין ברכה שיש בה שם שמים, צריך לחוש לדעה שמצות אינם צריכות כונה, ובשעה"צ (ס"ק כג) הביא טעם נוסף בשם האליה רבה שבמילתא דרבנן יש דעה הסוברת שבוה יש לפסוק להקל דמצות אין צריכות כוונה.

והסופר עם בנו ספירת העומר בברכה כדי לחנכו, ולא כיון שלא לצאת ידי הספירה, האם יוכל לחזור ולספור בברכה, ונחשב כאילו כיון שלא לצאת, או שצריך כונה מפורשת שלא לצאת? הביה"ל (סי' ס"ד ד"ה לצאת) כתב לענין מי שמברך ברכת המזון עם בנו כדי לחנכו, שלא נחשב כמכוין בפירוש שלא לצאת [ושלא כהט"ז (הובא במש"ב שם ס"ק ט) שסובר שהריהו כמכוין שלא לצאת], ואם לא אכל כדי שביעה שאין חיובו אלא מדרבנן, יתכן שיש לסמוך על דעת הרדב"ז שמצוות דרבנן אינן צריכות כוונה ואין לו לחזור ולברך. ובשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' עו אות א) כתב שהסופר עם בנו ספירת העומר כדי לחנכו שצריך לכיון בפירוש שאינו רוצה לצאת ידי המצוה, ואם ספר עם בנו בסתם [אף שהיה בדעתו לספור אח"כ כהלכה] יש לחוש שאינו יכול לחזור ולספור בברכה, ואם כוונתו גם לחנך את בנו וגם לצאת בזה ידי המצוה, כתב שם שבט הלוי שיצא, על פי דברי המש"ב (סי' תקפט ס"ק טו וכן הוא בסי' ס"ק ט ובביה"ל הנ"ל) שאם מתכוין בעשית המצוה לשום איזה ענין וגם לצאת בה ידי המצוה יצא.

**הכותב מכתב בימי ספירת העומר ובראש המכתב כתב את יום הספירה, האם יצא יד"ח ספירת העומר?**

נדון מעניין יש בפוסקים במי שספר ספירת העומר על ידי כתיבה, ונפק"מ עצומה למי שכתב מכתב בימי הספירה ובראש המכתב ציין ליום הספירה, האם יצא ידי חובה בזה ולא יוכל לספור אח"כ בברכה?

המשנה ברורה כתב (סי' מז ס"ק ד) לענין ברכת התורה על כתיבת דברי תורה, שיש הסוברים [היא דעת השו"ע שם (ס"ג)] שכתובה היא כדיבור כיון שיש בה מעשה, ויש הסוברים שהיא כהרהור, וסיים שם, שלמעשה יש להחמיר שכתובה אינה אלא כהרהור. וכתב הערוך השולחן (כאן, ס"ט) בשם השערי תשובה (כאן, ס"ק א), שאפילו הסוברים שכתובה היא כדיבור אין זה אלא במקום שמטרת הכתיבה היא לגלות מחשבת הלב, אבל במקום שהמצווה היא הדיבור כגון קריאת שמע או תפילה אין הכתיבה אלא כהרהור, ומשום כך הסופר ספירת העומר בכתובה לא יצא כלל גם אם כיוון לשם מצוה, וחוזר וסופר בברכה [וראה בשו"ת רעק"א (מהדו"ק סי' ל-לב) שמשמע לא כן].

והנוסע מארה"ב לארץ ישראל והתקצרה לו היממה האם יוכל לברך מיד כשנוחת?

ספק מעניין בחיוב ספירת העומר העלה בעל המקראי קודש (פסח ח"ב סי' סג אות ג), שהרי התורה אומרת "שבע שבתות תמימות תהינה" וצריך שיהיו ארבעים ותשע יממות תמימות, וא"כ יש לדון באחד הנוסע מארצות הברית לארץ ישראל והתקצרה לו היממה [בגלל הבדל השעות שבא"י הזמן מוקדם 7 שעות קודם ארה"ב], ונחת בתחילת הלילה, האם יוכל לברך כבר בתחילת הלילה, שהרי זה כבר יום חדש, או שכיון שעדיין לא עברו עשרים וארבע שעות מהיום הקודם הרי שחסר כאן בזמן של יממה? ולמעשה נשאר בספק.

ודעת הגר"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"ג עמ' לו אות ג) שהוא יכול לספור מיד בתחילת הלילה בארץ ישראל כיון שזה נחשב כבר כיום אחר.

ומי ששכח לספור יום אחד בארץ ישראל ונסע לארצות הברית ועדיין לא עבר שם אותו יום ששכח לספור, הסתפק בהערות הררי קודש על המקראי קודש (פסח ח"ב סי' סג הררי קודש הע' 2) האם נחשב שהפסיד יום זה, כיון שעברו עליו מתחילת הלילה הקודם למעלה מעשרים וארבע שעות, ודעת הגר"ש

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: [bdirshu@neto.net.il](mailto:bdirshu@neto.net.il)

טרחו להשיג את הכסף לבניית הצריפים וכמה עמל ודמים הושקעו בהם, ועתה, כשלהבות האש מלחכות את בניני הישיבה, הכל יורד לטמיון. נהי ובכי, מפי כולם נשמעה הזעקה - הישיבה בוערת. "ומספר עד ראייה הגר"נ לסינגר שליט"א שלמד באותה תקופה בישיבה, כי על אף שהבהלה אחזה את כולם, לא כך היה אצל רבינו, אשר נשאר כדרכו עם ישוב הדעת המופלא שלו, וברגעים אלו בהם נשמעה הזעקה כי אש פרצה, קרא לתלמידו הגר"נ שליט"א ואמר לו: "הרי הלילה עלולים אנשים להיכשל בחילול יו"ט. הבה ונעבור במהירות על כל עיקרי ההלכות".

וכך ישוב רבינו ותלמידו ועברו על ההלכות בישוב הדעת, ולאחר מכן קם רבינו וניגש בעצמו לפקח על המלאכה.

ואמר הגר"נ שליט"א, כי הלא רבינו כבר ידע קדם לכן בע"פ היטב את כל ההלכות הנוגעות לענין, ומצד שני - הרי הישיבה בוערת ויש חשש שהיכל ישרף והישיבה תיסגר חלילה. אך רבינו לא איבד את הישוב הדעת אפילו לרגע, ולמד עוד פעם את ההלכות כי הרי יש כאן חשש חילול יו"ט, ובודאי יותר טוב ללמוד שוב בקצרה את ההלכות, אף שהיו מונחות בראש היטב עוד קדם לכן.

הגר"ר רפאל קונסטלר שליט"א ר"מ בישיבת שערי בנייה: "בקשר למידותיו של רבינו אקצר במקום שיש להאריך, אך בעניין אחד רצוני לעמוד, והיא שיכולני להעיד בעדות נאמנה שבמשך השלושים וחמש שנה שזכיתי להכירו, ומתוכן הרבה שנים שהייתי בקביעות במחיצתו לא ראיתי אפילו פעם אחת שיבוא לידי כעס או אפילו זכר למידה זו, והיה נראה שמופקע ממנו מתכונותיו ומאפיו כל המושג של כעס.

"אך הנני לספר עובדא שהייתי נוכח לו שמגלה קצת איך התייחס למידה זו ודרך עבודתו עליה. היינו אצלו לביקור עם חתן וכלה, וביקשנו שיזכר אותם ואותנו באיזה עצה להנהיג הבית, בבחי' צידה לדרך. אחרי רגע של מחשבה התחיל מדבר בגנותו של הכעס, ושוה אבן היסוד בבנין הבית שלא ישרור בו כלל. והמשיך לדבר בזה, ובחביבותו אמר שמי שאינו מבין כמה מגונה הוא הדבר יראה עצמו בראי (שפיגעל) בשעת כעס, ויראה בעצמו איך זה נראה. ואז אמר אחד הנוכחים שודאי דבריו נכונים, אך רבינו לא יכול להבין אנשים רגילים שיש להם טבע לכעוס.

"ואז ענה רבינו, האם אתם חושבים שאיני יודע כעס מהו, וסיפר שבטבעו הוא היה בהחלט שייך למידת הכעס. אך משום מעשה שהיה החליט להתרחק מזה לגמרי, והוא שכשהיה בן י"ב שנים היה מעשה שגרם לו להתפרצות של כעס, ואז ראה כמה מגונה הוא, וקיבל ע"ע שלעולם לא ימצא דבר זה אצלו. ועמדתי משתומם שמתוך החלטה של יונקא בן י"ב שנים הגיע לעבודת שליטה מוחלטת נגד טבעו, ועד כדי כך ששנים ארוכות ניתן להעיד שלא היה דריסת רגל למידה זו במחיצתו. והבנו שלא בכדי בחר להדריך בנושא זה, שכנראה החשיב נושא זה כדבר יסודי בבנין הבית, ובהנהגת האדם בכלל ובמיוחד לבן תורה.

(המבשר תורני')

לחברותא ואמר לו, כי בשל חוב מחובות הישיבה עשויים להגיע היום בבוקר אנשי הוצאה לפועל, והינו מסתפק מה לעשות עתה, לנסות לגייס כספים, או לומר שיעור. "מה אתה אומר?" פנה לבחור. הבחור נבון מתחילה, ומשהתעשת אמר, "אולי ללמוד". מיד קיבל רבינו את הדברים ושקע בלימוד והכנה לשיעור כשלא ניכרת עליו כל טרדה. רבינו אף החל באמירת השיעור, ובאמצעו ראו הבחורים את אנשי הוצאה לפועל נכנסים לבניין הישיבה. לפתע נכנס איש אחד לביהמ"ד, פנה לרבינו "באמצע השיעור!" ואמר לו, כי יש בידו הלוואה לתת לרבינו. רבינו לקח הכסף ושלחו ביד אחד הבחורים. והמשיך בשיעור, כשלא ניכרת עליו כל התפעלות מהפלא שהתרחש זה עתה לנגד עיני כולם.

## ממלמל בתורה בשינה

גם בשעות המעטות אותן הקדיש לשינה לשם קיום הגוף במעט ההכרחי - לא פסק פומיה מגירסא, וראשו נותר משוטט בהיכלה של תורה. כך, בהזדמנות בה נסע נסיעה ארכה, הבחין בנו כי שמוורת עיניו נעצמו, אולם שפתיו עודן מדובבות בדברי תורה.

"הפלא ופלא! איזו מזדרגה!! להיות שקוע בלמוד ולמלמל דברי תורה גם מתוך שינה!" - הביע הבן את התפעלותו באזני רבינו משניעור משנתו, אולם רבינו כלל לא התפעל: "וכי מה אעשה בשעת השינה?" - הגיב בפשטות...

פעם אף התבטא כי לא אחת, בעת שעמל בתורת הגר"א היה הגר"א מתגלה אליו בחלומו ואף היה משיאו עצה בדברים. בכך ראה מעין הסכמה של הגאון לדבריו.

גם בתקופת חוליו, כאשר חולשתו הכריעתו עד שלא יכול היה לפקוח את עיניו - הבחין אחד מבניו כי פיו אינו חדל מלמלמל. "מה אבא אומר? האם זקוק אבא לדבר מה?" - שאל הבן, אולם עד מהרה התברר לו היכן נתונים ראשו ולבו של אביו... שכן פקח אביו את עיניו בקשי והשיב: "לא. אינני זקוק למאומה. אני אוהז כעת במס' בבא בתרא, דף ל"ב ע"ב!..."

## מה למד רבינו טרם השריפה בליל יום הכיפורים?

"היה זה בראשית ימיה של הישיבה בבאר יעקב. בניני הישיבה לא היו עשויים מאבן אלא היו אלו צריפים של עץ. ניצוץ קטן שהיה נופל על הצריף, היה בכוחו להבעיר צריף שלם, ומרגע שדלק צריף אחד כבר היתה השריפה מתפשטת לכל הצריפים הסמוכים.

"כך ארע פעם בליל יוה"כ. התפילה היתה בעיצומה, הקהל היה עטוף בטליתות וכל אחד שקוע בתפילותיו להמתיק את גור דינו. "לפתע נשמעו קריאות זעקה: "שרפה", הצריפים עולים באש. בני הישיבה רצו מיד לעבודת ההצלה, כל אבא חיפש מיד את בנו: "היכן הם ילדי שלי? אולי ראיתם את אברהמ'ל שלי?" כל אבא ביקש למצוא את בנו לידו.

"הבהלה היתה לנחלת הכלל. הצריפים עולים באש, הרי לא ישאר זכר לישיבה והישיבה לא תוכל להמשיך ולהתקיים. הכל זכרו כמה

מרן הגרא"מ שך. שלכאורה מפורסם הוא והכל יודעים על גדלותו, ועם כל זאת נסתר הוא, מגלה טפח ומסתיר אלפיים אמה ואין אדם יודע מה גדולה צדקותו!"

ואכן, באקראי גילה מרן זצ"ל טפח מקדושתו.

פעם פנה אליו אברך מתלמידיו, ביקש שיאות להיות סנדק לבנו. התנצל מרן באומרו: "ראה, כבר זקנת, ועלי להכין צידה לדרך הרחוקה. כנאמר 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו'. אם אהיה סנדק לבנך, ורבים המבקשים, אימתי יהיה לי פנאי ללמוד? המוכנים אתם שאעלה למרום כעם הארץ שאינו יודע ללמוד?".  
העז בעל הברית, ורמז: "אולי דוקא משום כך, בגלל ההכנה...

אומרים שיש בסנדקאות ענינים של תיקון...  
ענה מרן נחרצות: "מעולם לא פגמתי, ואיני זקוק לתיקון!"  
ושב לתלמודו...

ברם, מה הפלא? הן הלכה מפורשת היא ברמב"ם (סוף הלכות איסור' ב): "ראוי לו לאדם לכופו יצרו ולהרגיל עצמו בקדושה יתרה ובמחשבה טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מחטא... גדולה מכל זאת אמרו: יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת חטא מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה!" - וליבו של מרן לא היה מעולם פנוי מן החכמה!  
(מתוך הגדה של פסח קנין תורה)

### המשך מעמוד 4 | הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאטנוב ליקווד

הישיבה במשך זמן של יותר משעה ומחצה! פעם שאל מאן דהוא את ה"שבט הלוי" זצוק"ל אם נכונים הדברים ובאמת היה כך. חיך ה"שבט הלוי" ואמר רוב ענוותנותו: כך מספרים...



וממילא, יהודי שכל ימי חייו שמר את עצמו במאמץ רב מכל שמץ ראייה אסורה, או הסתכלות מפוקפקת, ובשנותיו מעל תשעים מתיירא ללכת ברחוב העיר! - האם חידוש הוא, שיהודי בגיל מאה ואחת יוכל לקרוא באותיות קטנות - ואף ללמד ברבים - את האותיות הקטנות של מחצית השקל בלי בתי עיניים כלל?! זה הרי חוץ לדרך הטבע ממש!

ולא לחינם - ובניי יכולים להעיד ע"ז - בעת שלמדו בישיבה בירושלים עיה"ק, כאשר היו אומרים לי שמקווים לנסוע לקריית וויז'ניץ בבני ברק להסתופף בצילא דמהימנותא, הייתי רגיל להגיד להם "כאפט זיך צו הרב ואזנר - געבט כאטש א בליק אויף אים"...

(מתוך עלון נועם שיח מכון אפריון לשלמה אמור תשע"ה)

אליו ואומר לו שהוא מציע לו שלא יבוא, כי זה לא כדאי - "לא שווה לך לצאת ממקומך לבוא אלי, תפעל ותרוויח יותר אם תישאר בביתך ונתנין לו תפילין ולא תלכו החוצה ברחובות העיר בגלל זה..."  
פעם התקשר אליו יהודי מארה"ב, ונפשו בבקשתו שהוא רוצה להגיע עם בנו הבחור בר מצוה כדי שפוסק הדור יניח לו תפילין. לשמע בבקשתו סירב ה"שבט הלוי" בנחרצות, ואמר לו שזה לא כדאי ושלא יבוא! אך הלה לא הרפה, והתעקש לבוא בטענה שהבטיח לבנו ליתן לו מתנה שיסעו לכבוד הבר מצוה לארץ ישראל, והרב יניח לו תפילין, וכבר קנה שני כרטיסי טיסה, וזה עלה הון רב, ואינו רוצה להפסיד את הכסף הרב...

אמר לו ה"שבט הלוי": עם כל זאת אל תבוא! קח נא בבקשה את שני הכרטיסי טיסה ותכניסם לתוך מסגרת, ותלה את המסגרת בביתך על אחד הקירות, ותכתוב עליה פתק עם אותיות קידוש לבנה שאתה מנעת את בנך שלא יכשל בראיות אסורות! וזה המתנה הכי גדולה שאתה יכול ליתן לבנך לכבוד הבר מצוה...  
מספרים, שבעת לומדו בישיבת חכמי לובלין, הוא לא יצא מבנין

### המשך מעמוד 9 | הרה"ג ר' שלמה לוינשטיין שליט"א

למצוות מול האינטרסים הפרטיים שלנו. הקפדה על שיעור תורה או תפילה במניין, ברכת המזון ככוונה, דקדוק בכשרות מהודרת או צניעות ללא פשרות הם אלו שבסופו של דבר יוציאו אותנו מהמצרים הפרטי שלנו, ויזכו אותנו לחיי עולם הבא.  
(מתוך 'מתוק האור' יציאת מצרים)

בקדוש ברוך הוא והפסיד!" - אמר לו - "אני רק אחד מתוך רבים שמסרו נפשם על מצווה, וזכו לראות כמו עיניהם את הרווח שיצא להם ממנה".

במהלך החיים מנסה הקב"ה כל אחד מאתנו בכל מיני ניסיונות, אך המבחן הגדול מכולם הוא - מהו המשקל והעדיפות שאנו נותנים



## סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ שני אנשים המתגוררים בבית אחד - האם נדרשת השתתפות של שניהם ב'עירוב חצרות'?
- ◆ חולים המאושפזים בבית החולים - האם צריכים לעשות 'עירוב חצרות'?
- ◆ דייר בחצר שנסע לשבת לעיר אחרת - האם הימנעותו מהשתתפות בעירוב מבטלת את העירוב?

נחשב כאורה, אלא כדייר קבע, והימנעותו מהשתתפות ב'עירוב חצרות', מבטלת את העירוב.

• חולים המאושפזים בבית חולים - יש אומרים אם אין בבית החולים אנשים הדרים בו בקביעות, חייבים כל החולים בעירוב, כדין חצר שכל דייריה אורחים, ורבים חולקים.

• חצר שנמצאים בה בשבת אורחים בלבד - הרי הם חייבים בעירוב חצרות, והימנעותו של אחד מהם מהשתתפות בעירוב מבטלת את כל העירוב, כדין דיירי קבע.

### ביטול עירוב חצרות בנין הימנעותו של אחד הדיירים

• דייר שלא השתתף ב'עירוב חצרות', ועבר עם בני ביתו לשבות בחצר אחרת - אם הסיח דעתו במפורש מלשוב לביתו בשבת זו - הימנעותו מהשתתפות בעירוב אינו מבטלת את העירוב. ואם שובת מחוץ לעיר מגוריו - אף אם היא קרובה לעירו ובידו לשוב לביתו בשבת, הרי זה כאילו הסיח דעתו במפורש מלשוב לביתו, אלא אם כן שמעו ממנו שבדעתו לשוב בשבת.

• אדם שיש ברשותו שני בתים באותה החצר, ושובת רק באחד מהם במשך כל השבת - נדרשת השתתפותו בעירוב חצרות' עבור שניהם.

• דייר בחצר שלא השתתף ב'עירוב החצרות', וְשָׁבַת בחצר אחרת, ושב לביתו באמצע השבת, נחלקו הפוסקים אם ישיבתו מבטלת את העירוב.

• דייר בחצר שלא השתתף ב'עירוב החצרות', ומת, ויורשו היחיד דר אף הוא בחצר, והשתתף בעירוב עבור ביתו - אם מת לפני כניסת השבת, העירוב חל; ואם מת לאחר כניסת השבת, אין העירוב חל.

### הגדרת דייר החצר לענין 'עירוב חצרות'

• שני אנשים המתגוררים בבית אחד, וחילקוהו במחיצה עראית שאינה מגיעה עד לטווח של פחות משלושה טפחים מהתקרה - שניהם נחשבים כדייר אחד לענין עירוב חצרות. ואם המחיצה קבועה, כגון קיר אבן - נחלקו הפוסקים אם נחשבים כדייר אחד, או כשני דיירים.

• אדם המתגורר בבית חברו בחדר נפרד, ואוכל וישן בחדר זה, ויש לחדרו כניסה נפרדת - דנים הפוסקים באילו תנאים נחשבים הם כדייר אחד לענין עירוב חצרות. והדבר תלוי באם האכסניה היא ללא תמורה, ובאם המטבח משותף לשניהם, ובאם בעל הבית רשאי להוציא מרשותו בכל עת.

• אדם שיש לו דירה בחצר אחת, שבה הוא משתמש ללינה ולשאר צרכי דירה, ודירה נוספת בחצר אחרת, שבה הוא אוכל את סעודות השבת - מקום האכילה בלבד נחשב למקום דירתו. וכן מספר אנשים הדרים כל אחד בבית משלו, וביתם משמש ללינה ולשאר צרכי דירה; ואילו את סעודות השבת אוכלים יחד במקום אחר, כגון באולם אוכל משותף - מקום אכילתם נחשב למקום דירתם לענין 'עירוב חצרות'.

• בהמשך לאמור: בנים האוכלים בבית אביהם ולנים בביתם - השתתפותם בעירוב חצרות אינה נדרשת אף במקום אכילתם, כיון שהם טפלים לאביהם.

• השוכר דירה, או שהשאלוה לו, לתקופה של פחות משלושים יום - אינו נחשב כדייר בחצר לענין 'עירוב חצרות', אלא כאורה, ולכן, לא נדרשת השתתפותו בעירוב.

• השוכר דירה בחצר לתקופה של יותר משלושים יום - אינו